

**RISTŪNŲ VARŽYBŲ – BANDYMŲ (KONKURSŲ), LENKTYNIŲ ORGANIZAVIMO IR
PRAVEDIMO TAISYKLĖS**

IV REDAKCIJA

TURINYS

ĮVADAS.....	2
I. BENDROSIOS NUOSTATOS.....	3
II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS	3
III. ŽIRGŲ KLASIFIKAVIMAS	6
Ristūnų registravimas ir vardų suteikimas	6
Ristūnų kilmės ir tapatybės nustatymas.....	6
IV. RISTŪNŲ DALYVAVIMAS LENKTYNĖSE	8
Bendrosios sąlygos	8
Dviejų hitų prizai.....	8
Handikapas	9
Nuosavybės teisė į ristūną, kvalifikacijos ir treniravimo kontrolė.....	10
Ristūnų dalyvavimo lenktynėse apribojimai ir draudimai.....	10
Veterinarinės sanitarijos reikalavimai	10
V. LEIDIMAI LENKTYNIAUTI, TRENIRUOTI, VADELIOTI IR JOTI.....	11
Ristūno siuntimo lenktyniauti leidimai.....	11
Ristūnų trenerio licencija (leidimas).....	12
Vadeliotojų ir jojikų licencijos ir jų išdavimo tvarka	14
Arklininkų-vadeliotojų ir arklininkų-jojikų leidimai, jų išdavimo tvarka	17
Nuostatos, taikomos ristūnų savininkams vadeliotojams ir savininkams jojikams.....	17
VI. LENKTYNĖS	18
Hipodromų bei išbandymo takų įrengimas	18
Lenktynių sąlygos	18
Pareiškų varžyboms administravimas	21

Vadeliotojo ir jojiko atsisakymas dalyvauti lenktynėse, žirgo registravimas dalyvauti lenktynėse ..	23
Ristūnų lenktynių starto mokestis ir netesybos	24
Lenktynių eiga	24
Privalomos procedūros prieš lenktynes	25
VII. VADELIOTOJO IR JOJIKO PAREIGOS PO LENKTYNIŲ	26
Startas.....	27
Lenktynių eigos kontrolė, draudimai, incidentai, diskvalifikacijos	30
Šuoliavimas, bėgimas neteisinga risčia.....	33
Lenktynių inventorių.....	34
Finišas	35
Lenktynių rezultatai.....	35
Nugalėtojų ir prizininkų nustatymas	36
Rekordai ir jų registravimas.....	37
VIII. DOPINGO KONTROLĖ	38
IX. RISTŪNŲ TAPATYBĖS KONTROLĖ	39
X. TEISĖJAI, ORGANIZATORIAI, KONTROLIUOJANTI INSTITUCIJA, KOMISIJOS, PRETENZIJOS, BAUDOS	40
Teisėjų kolegija ir jos narių teisės bei pareigos	40
Lenktynių rezultatų apskaita ir atskaitomybė	42
Arbitražinė komisija.....	44
XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS	44

ĮVADAS

Ši ristūnų varžybų – bandymų (konkursų), lenktynių organizavimo ir vedimo taisyklių (Taisyklės) III redakcija parengta remiantis Europos Ristūnų Sąjungos (UET) reikalavimais ir tarptautiniu ristūnų varžybų reglamentu. Ji skirta tiek sporto varžybose dalyvaujančių ristūnų sąlygoms nustatyti, tiek ir jų darbingumo (veislinės vertės) įvertinimui bei veislinio darbo tobulinimui.

Taisyklių (Taisyklės) IV redakcija parengta ir patvirtinta 2014 m. lapkričio mėn. 3 d. Visuotinio Lietuvos ristūnų sporto sąjungos narių susirinkimo ir Lietuvos ristūnų sporto sąjungos prezidento Nutarimu.

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Ristūnų varžybų – bandymų (konkursų), lenktynių organizavimo ir pravedimo taisyklės (toliau – taisyklės) taikomos visoms ristūnų varžyboms – bandymams (konkursams) ir lenktynėms, organizuojamoms Lietuvos Respublikos teritorijoje. Šių taisyklių nuostatomis Lietuvos Respublikos teritorijoje taip pat privalo vadovautis Europos Sąjungos valstybės narės ir Europos Sąjungos prilygintos valstybės.
2. Fiziniai ir juridiniai asmenys, pateikę lenktynių organizatoriams ristūnų lenktynių paraišką arba turintys bet kokią lenktynėms užregistruoto arba viešosiose lenktynėse lenktyniaujančio žirgo nuosavybės dalį, turi būti susipažinę su šiomis taisyklėmis ir laikytis jų nuostatų.
3. Asmuo, treniruojantis ristūnus lenktynėms Lietuvoje, turi būti susipažinęs su šių taisyklių reikalavimais ir laikytis jų nuostatų.
4. Ristūnų lenktynių personalas ir žirgynų personalas privalo laikytis šių taisyklių nuostatų tiek, kiek tai susiję su jų veikla ar darbu.
5. Taisyklės taikomas laikantis viešumo principo, išskyrus atvejus, kai tam tikros informacijos skelbimą riboja Lietuvos Respublikos teisės aktai.
6. Apie kiekvieną draudimą ar ribojimą, taikomą vadovaujantis šiomis taisyklėmis, privaloma nedelsiant pranešti suinteresuotiems asmenims.
7. Sprendimai, priimti remiantis šiomis taisyklėmis, yra vieši.

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

8. Šiose taisyklėse vartojamos sąvokos:

Arklininkas-jojikas – arklininko-jojiko leidimą turintis arklių prižiūrėtojas, augintojas ar žinovas, įrašytas į arklininkų-jojikų, kuriems leidžiama joti ristūnų lenktynėse, sąrašą.

Arklininkas-vadeliotojas – arklininko-vadeliotojo leidimą turintis arklių prižiūrėtojas, augintojas ar žinovas, įrašytas į arklininkų-vadeliotojų, kuriems leidžiama vadelioti ristūnų lenktynėse, sąrašą.

Arklio pasas – Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka išduodamas ir pildomas dokumentas, pagal kurį galima nustatyti bet kurio arklio tapatybę.

Bandomosios varžybos – dažnai vykstančios varžybos, kuriose nuolat vertinamas žirgų darbingumas. Bandomosios varžybos yra veislininkystės programos sudedamoji dalis. Jų organizavimą papildomai reglamentuoja ir prižiūri Lietuvos ristūnų sporto sąjunga.

Diskvalifikuotas ristūnas – ristūnas, kuriam neleidžiama dalyvauti lenktynėse, tęsti rungties arba lenktynių dėl Ristūnų lenktynių taisyklių nuostatų pažeidimo.

Dopingas – organizmo fizinę ir (ar) psichinę veiklą skatinantys arba slopinantys preparatai, dedami į pašarą arba naudojami kitu būdu siekiant laikinai padidinti ristūnų pajėgumą – taip sudaromos sąlygos nesąžiningai varžytis.

Dviejų savininkų ristūnų varžybos – neviešos lenktynės, kai ristūnų lenktynių paraiškas pateikia tik du žirgų savininkai.

Handikapas – lenktynės, kuriose dalyvauja įvairaus amžiaus ir nevienodo pajėgumo žirgai; siekiant sulyginti jų galimybes laimėti pridedama svorio, parenkamas atstumas.

Hitas – žirgo bėgimas tam tikrą trumpą nuotolį (1600 m).

Jojikas – jojiko licenciją turintis jojimo sportininkas, nuolat dalyvaujantis varžybose. Jojikas gali būti ir žirgo savininkas.

Jojikas mėgėjas – ne jaunesnis kaip šešiolikos metų amžiaus asmuo, turintis jojiko mėgėjo licenciją, kuria suteikiama teisė joti žirgais ir gauti prizus.

Jojikas mokinys – besimokantis joti asmuo nuo šešiolikos iki aštuoniolikos metų, įrašytas į jojikų mokinių, kuriems leidžiama joti ristūnų lenktynėse, sąrašą.

Jojikas profesionalas – asmuo, turintis jojiko licenciją, kuria suteikiama teisė joti žirgais ir gauti prizus.

Jojiko svėrimas – jojiko svorio nustatymas prieš varžybas arba po jų. Jojikas sveriamas apsirengęs varžybų apranga kartu su balnu, kamanomis ir vytiniu.

Kartu finišavę ristūnai – du arba keli tuo pačiu metu finišo liniją pasiekę ristūnai, kai teisėjas neturi galimybės suteikti pirmenybę kuriam nors iš jų.

Kitos šiose taisyklėse vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jas apibrėžia kiti teisės aktai.

Leidimo startuoti negavęs ristūnas – ristūnas, kuriam neleidžiama startuoti dėl ristūnų lenktynių paraiškos pateikimo reikalavimų ar Ristūnų lenktynių taisyklių sąlygų neatitikties, išskyrus minėtose taisyklėse išvardytas išimtis.

Lenktyninis vežimėlis – ristūnų lenktynėse naudojamas Lietuvos ristūnų sporto sąjungos patvirtintos konstrukcijos lengvas dviratis vežimėlis.

Lietuvos Respublikos ristūnų kilmės knyga – dokumentas arba duomenų bazė, kurioje nurodyta veislinių ristūnų kilmė, produktyvumo savybės, veislinė vertė. Ristūnų kilmės knygą tvarko Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos pripažinta veislininkystės institucija.

LRSS – Lietuvos ristūnų sporto sąjunga jungianti Lietuvos Ristūnų sporto asociaciją ir Respublikinę lenktyninių žirgų lygą bei atstovaujanti Lietuvos interesus tarptautinėje Europos Ristūnų Sąjungoje.

Mišriosios ristūnų lenktynės – lenktynės, kuriose dalyvauja ir parduodami, ir neparduodami ristūnai.

Netesybų bauda – bauda, kurią privaloma sumokėti atsiimant žirgą iš lenktynių už pažeistą atsiėmimo tvarką ar (ir) terminus.

Parduodamų ristūnų lenktynės – lenktynės, kuriose visi lenktyniavę ristūnai gali būti nupirkti (parduodami).

Pareiškėjas – asmuo, kuris pagal šių taisyklių nuostatas laikomas ristūnų lenktynių paraiškoje nurodyto žirgo savininku arba turi savininko įgaliojimą dalyvauti lenktynėse.

Ristūnas – važiuojamųjų veislės žirgas, kurio pagrindinis judėjimo būdas lenktynėse yra bėgimas risčia.

Ristūnas nugalėtojas – ristūnas, laimėjęs sportinę kovą (lenktynes) arba varžybas.

Ristūnas prizininkas – ristūnas, laimėjęs ristūnų lenktynių prizą.

Ristūno greitis – ristūnų lenktynių protokole fiksuojamas laikas sekundėmis, per kurį ristūnas nubėga lenktynių sąlygose nustatytą nuotolį, apskaičiuotas vienam kilometrui.

Ristūno laimėta pinigų suma – visų ristūno laimėtų piniginių išmokų Lietuvos Respublikoje ir užsienyje suma.

Ristūno savininkas – fizinis ar juridinis asmuo, kuriam Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka nuosavybės ar bendrosios dalinės nuosavybės teise priklauso ristūnas. Savininkų susitarimu ristūną siunčia lenktyniauti ir atlieka kitus su lenktynėmis susijusius veiksmus vienas iš savininkų ar jų įgaliotas asmuo. Kai ristūno savininkas yra fizinis asmuo, lenktynėse jis gali būti vadeliotojas arba jojikas. Ristūno savininkai tarpusavio susitarimu gali rūpintis ristūno sportine karjera bendrai arba pavieniui.

Ristūnų augintojo premija – pinigų suma, kuri, ristūnui laimėjus lenktynes, gali būti skiriama žirgo savininkui.

Ristūnų lenktynių fondas – fondas, kuriame kaupiamos lėšos ristūnų lenktynių išmokoms, prizams, premijoms ir kitoms lenktynių reikmėms.

Ristūnų lenktynių paraiška (toliau – **paraiška**) – dokumentas, kuriuo pranešama, kad ristūnas dalyvaus lenktynėse.

Ristūnų lenktynių prizas – piniginė išmoka, skiriama ristūnui nugalėtojui ir ristūnams prizininkams.

Ristūnų lenktynių prizų fondas – bendra išmokų suma, kuria subsidijuojamos ristūnų lenktynės, neįskaičiuojant starto mokesčių, netesybų baudų ir augintojo premijų. Jeigu prie šios išmokos pridedami vienas ar keli meno kūriniai arba kiti daiktai, jie į apskaitą netraukiami. Skaičiuojama tik gryniaisiais pinigais mokama suma.

Ristūnų lenktynių starto mokestis – mokestis, kurį ristūnų lenktynių dalyvis privalo sumokėti už ristūno dalyvavimą lenktynėse.

Ristūnų treneris mėgėjas – ristūnų trenerio mėgėjo licenciją turintis asmuo, kuriam bent dvejus metus leista būti vadeliotoju mėgėju ar jojiku mėgėju, dalyvavęs bent dvidešimtyje lenktynių ir laimėjęs bent dvejas iš jų. Ristūnų treneris mėgėjas gali treniruoti tik tris žirgus, iš kurių ne daugiau kaip du gali būti išsinuomojęs, kitas privalo visiškai priklausyti jam arba jo šeimos nariui.

Ristūnų treneris profesionalas – asmuo, turintis ristūnų trenerio licenciją ar leidimą treniruoti ristūnus.

Suspenduotas ristūnas – ristūnas, kuriam neleidžiama dalyvauti lenktynėse, kol nebus atliktas patikrinimas, išnagrinėti protestai ar skundai ir (ar) atliktos kitos privalomos procedūros.

UET - Europos Ristūnų Sąjunga (fr. Union Europeenne du Trot)

Vadeliotojas – vadeliotojo licenciją turintis važiuotojas, dalyvaujantis ristūnų lenktynėse. Vadeliotojas gali būti ir ristūno savininkas.

Vadeliotojas mėgėjas – ne jaunesnis kaip šešiolikos metų amžiaus asmuo, turintis vadeliotojo mėgėjo licenciją, kuria suteikiama teisė vadelioti ristūnus ir gauti prizus.

Vadeliotojas mokinys – besimokantis vadelioti asmuo nuo šešiolikos iki aštuoniolikos metų, įrašytas į vadeliotojų mokinių, kuriems leidžiama vadelioti ristūnų lenktynėse, sąrašą.

Vadeliotojas profesionalas – asmuo, turintis vadeliotojo licenciją, kuria suteikiama teisė vadelioti ristūnus ir gauti prizus.

Viešosios ristūnų lenktynės – lenktynės, kurių nugalėtojas Lietuvos Respublikoje arba už jos ribų gauna prizą ir (ar) specialią dovaną, lenktynėms registruotų ristūnų savininkų sumokėtus ristūnų lenktynių starto mokesčius, rėmėjų arba kitas lėšas.

Žirgo amžius – žirgo gyvenimo metai, pradedami skaičiuoti nuo jo atvedimo metų sausio 1 dienos.

III. ŽIRGŲ KLASIFIKAVIMAS

Ristūnų registravimas ir vardų suteikimas

9. Ristūnai įrašomi į Lietuvos Respublikos ristūnų kilmės knygą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nustatyta tvarka.
10. Laikoma, kad vardas ristūnui suteiktas, jeigu užregistruotas veislininkystės institucijoje, kuriai suteikta teisė vesti Lietuvos Respublikos ristūnų kilmės knygą, ir yra viešai paskelbtas. Ristūno vardas tampa viešas nuo įrašymo Lietuvos Respublikos ristūnų kilmės knygą momento.
11. Lietuvos Respublikos ristūnų kilmės knygoje negali būti registruojami vardai:
  - 11.1. susidedantys iš daugiau nei 18 raidžių, ženklų arba tarpų;
  - 11.2. įžymių žmonių vardai, išskyrus vardus asmenų, kurie sutinka ir sutikimą patvirtina raštu;
  - 11.3. iš tikrinių arba bendrinių daiktavardžių su rašybos klaida arba padaryti naudojant žodžių žaismą;
  - 11.4. žodžiai, sudaryti iš inicialų arba skaitmenų;
  - 11.5. vardai, darantys akivaizdžią komercinę reklamą;
  - 11.6. žodžiai, kurių reikšmė, tarimas arba rašyba gali būti laikomi nepadoriais arba įžeidžiančiais;
  - 11.7. žodžiai, kurių rašyba arba tarimas yra artimas jau suteiktam vardui ir gali klaidinti;
  - 11.8. vardai su savininko inicialais;
  - 11.9. įžymių ristūnų arba ankstesnės kartos žymių reproduktorių vardai.
12. Vardas, įrašytas į Lietuvos Respublikos ristūnų kilmės knygą, negali būti pakeistas. Užsienio valstybėje suteiktas ristūno vardas gali būti adaptuotas pagal lietuvių kalbos vartojimą.

Ristūnų kilmės ir tapatybės nustatymas

13. Šiomis taisyklėmis nustatoma privaloma ristūnų lenktynėse dalyvaujančių ristūnų kilmės ir tapatybės nustatymo tvarka:
  - 13.1. ristūnai, kilę iš Europos Sąjungos valstybės narės, negali dalyvauti lenktynėse, rengiamose pagal šias taisykles, jeigu nustatyta tvarka nėra įrašyti į ristūnų kilmės knygą Lietuvos Respublikoje arba Europos Sąjungos valstybėse narėse;
  - 13.2. ristūnai, kilę iš Lietuvos ir neįrašyti į Lietuvos Respublikos ristūnų kilmės knygą, Lietuvos Respublikoje negali dalyvauti jokiose lenktynėse;
  - 13.3. ristūnai, kilę iš Europos Sąjungos prilygintų valstybių ir įrašyti į Lietuvos Respublikos ristūnų kilmės knygą ar vienos iš Europos Sąjungos valstybių narių ristūnų kilmės knygą, negali lenktyniauti pagal šias taisykles organizuojamose lenktynėse, išskyrus tarptautines lenktynes, jeigu:
    - 13.3.1. ristūnas nebuvo pristatytas į Europos Sąjungos valstybę narę, išskyrus *force majeure* atvejus, jo gimimo metais iki gruodžio 31 dienos;
    - 13.3.2. jam esant prie motinos, jo požymių nesurašė ir tapatybės dokumento neparengė kurios nors Europos Sąjungos valstybės narės paskirta tarnyba;

- 13.4. ristūnai, kilę iš ne Europos Sąjungos valstybės, išskyrus ristūnus, kilusius iš ES prilygintų valstybių, neturi teisės dalyvauti lenktynėse, vykdomose pagal šias taisykles, jeigu jų tapatybės dokumentai ir eksporto ar importo dokumentai nebuvo pateikti Lietuvos ristūnų sporto sąjungai ar jos paskirtai institucijai;
- 13.5. ristūnas, kilęs iš ne Europos Sąjungos valstybės narės, turi būti su lydimaisiais dokumentais (eksporto ar importo dokumentu ir tapatybės dokumentu), išduotu ristūno kilmės šalies paskirtos institucijos ar šalies, kurioje ristūnas lenktyniavo paskutinį kartą, paskirtos institucijos. Dokumentuose turi būti įrašytas vardas, kilmė (tėvo ir motinos vardai), spalva, lytis, amžius ir ristūno išorės žymės;
- 13.6. visus įvežtus į Lietuvos Respublikos teritoriją ristūnus, jei jie lenktynėse, vykšančiose Lietuvos Respublikoje, dalyvaus pirmą kartą, būtina per 30 kalendorinių dienų pristatyti importuotų ristūnų vertinimo komisijai;
- 13.7. ristūnai, neįvertinti ir nepripažinti importuotų ristūnų vertinimo komisijos, dalyvauti lenktynėse neregistruojami.
14. Importuotų ristūnų vertinimo komisiją (toliau – Komisija) sudaro:
  - 14.1. Lietuvos ristūnų sporto sąjungos atstovas (atstovai);
  - 14.2. varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes vykdančių organizacijų atstovai;
  - 14.3. paskirtas veterinarijos gydytojas.
15. Sprendimus Komisija priima posėdžiuose. Komisijos posėdis ir priimtas sprendimas yra teisėtas bei turi teisinę galią, kai posėdyje dalyvauja daugiau kaip pusė Komisijos narių. Komisijos veiklai vadovauja vienas iš Lietuvos ristūnų sporto sąjungos atstovų.
16. Fiziniai ir juridiniai asmenys, turintys deklaruotinių ristūnų, privalo juos deklaruoti pripažintai veislininkystės institucijai, kuri turi teisę pildyti Lietuvos Respublikos ristūnų kilmės knygą. Ristūnų pristatymo vietą ir laiką nurodo minėta institucija. Nedeklaruotas ristūnas diskvalifikuojamas.
17. Pretenzijos dėl 15–16 punktuose numatytų sprendimų gali būti pareikštos prieš lenktynes arba per dešimt kalendorinių dienų po lenktynių.
18. Ristūnui, gimusiam klonavimo būdu, draudžiama dalyvauti šių taisyklių nustatyta tvarka organizuojamose lenktynėse.
19. Šalyje išaugintu laikomas ristūnas, kuris buvo atvestas ir neišvežtas iš šalies iki tų metų, kuriais jis gimė, gruodžio 31 dienos.
20. Kiekvieno ristūno, atvesto Lietuvos Respublikoje, kilmės ir tapatybės dokumentą privalo išduoti ir įteisinti Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos pripažinta veislininkystės institucija, o prieauglio, atvesto Europos Sąjungos valstybėje narėje ar jai prilygintoje valstybėje, tos valstybės paskirta institucija.
21. Ne Europos Sąjungos valstybėje narėje atvesti ristūnai laikomi kilusiais ir užaugintais Europos sąjungos valstybėje narėje, jeigu jų gimimo metais iki rugpjūčio 1 dienos, išskyrus *force majeure* aplinkybes, buvo įvežti į Europos Sąjungos valstybės narės teritoriją, o jų kilmės dokumentai pateikti Lietuvos Respublikos ar Europos Sąjungos pripažintai veislininkystės institucijai.
22. Laikoma, kad ristūnas atvestas ir išaugintas konkrečioje valstybėje, jeigu jis ilgiau nei 25 dienas iki tų metų, kai jam suėjo dveji metai, sausio 1 dienos iš ten neišvyko. Išimtis taikoma kumeliukams, išvežamiems iš jų valstybės ne ilgiau negu 25 dienoms, jeigu jie keliauja kartu su savo motina, vežama kergti į kitą valstybę. Ši išimtis taikoma tik kumeliukams, kurių savininkai apie jų išvežimą raštu deklaruoja kontroliuojančioms institucijoms ir nurodo vietą, į kurią kergti vežama kumelė, ir tikslią jos išvykimo datą.

Kita deklaracija pranešama apie kumelės ir kumeliuko sugrįžimo į nuolatinio buvimo vietą data.

23. Laikoma, kad ristūnas, išaugintas toje valstybėje, į kurią jis buvo atvežtas iki tų metų, kurie eina po jo gimimo, kovo 1 dienos ir kuris iki tų metų, kai jam suėjo 2 metai, sausio 1 dienos nebuvo iš jos išvežtas ilgiau nei 25 dienas.
24. Laikiniai eksportuoti ristūnai laikomi Lietuvos Respublikoje kilę žirgas, kuris buvo išvežtas iš savo kilmės šalies į lenktynes už Europos Sąjungos ribų ilgiau nei 25 dienas. Tokiam ristūnui bus leidžiama dalyvauti lenktynėse pagal šių taisyklių nuostatas, jei jis per 30 dienų nuo atvežimo į Lietuvos Respubliką bus pristatytas importuotų ristūnų vertinimo komisijai.

IV. RISTŪNŲ DALYVAVIMAS LENKTYNĖSE

Bendrosios sąlygos

25. Lenktynių nugalėtoju pripažįstamas tik vienas žirgas, išskyrus atvejus, kai ristūnai finišuoja kartu.
26. Pagal specialų dovanojimo aktą pinigų sumos, gautos iš dalyvių mokesčių ir už netesybas bei skirtos prizines vietas užėmusiems ristūnams, nėra laikomos prizų, net jei lenktynių programoje tai būtų nurodyta.
27. Jeigu lenktynių sąlygos leidžia ristūnams dalyvauti tik atsižvelgiant į tai, ar jie laimėjo nustatytos vertės prizą arba jo nelaimėjo, šio prizo vertė suprantama kaip ristūnų lenktynių prizų fondas.
28. Jeigu pagal lenktynių sąlygas ristūnas iš lenktynių pašalinamas, jo laimėtos ar nelaimėtos sumos įvertinimas atliekamas pagal šių taisyklių 8 punktą.
29. Lenktynėse kartu finišavę ristūnai traktuojami kaip tokių lenktynių (prizo) nugalėtojai, jei tai susiję su jų atleidimu nuo dalyvavimo tose lenktynėse, kurios laimėtojams nėra privalomos.
30. Ristūnui leidžiama dalyvauti lenktynėse, jei jis iki paraiškų pateikimo termino pabaigos ir iki lenktynių pradžios atitinka visas ristūnų lenktynėms keliamas sąlygas, išskyrus šiose taisyklėse numatytas išimtis.
31. Jeigu ristūnas dalyvauja lenktynėse, kuriose jam dalyvauti nėra leista, jis yra diskvalifikuojamas, o treneriui gali būti skiriama bauda.
32. Lenktynėse dalyvaujančių ristūnų amžiaus ribojimai:
  - 32.1. Kumelėms leidžiama dalyvauti lenktynėse 2-10 metų amžiaus imtinai.
  - 32.2. Eržilams ir kastratams dalyvauti lenktynėse leidžiama 2-14 metų amžiaus imtinai.

Dviejų hitų prizai

33. Jeigu prizo laimėjimo eiga numatyta dviem hitais, tai dalyvavimas abiejuose hituose yra būtinas. Nugalėtojas ir prizininkai nustatomi pagal sekundžių sumą, surinktą abiejuose

hituose. Surinkus vienodą sekundžių sumą, pirmenybę gauna ristūnas, turintis aukštesnę vietą. Diskvalifikavus ristūną viename iš hitų, jo rezultatas laikomas paskutiniu.

34. Jeigu prizo laimėjimas numatytas su dviem ar keliais pusfinaliais, į finalinį važiavimą patenka iš anksto aptartas skaičius ristūnų, užėmusių aukščiausias vietas pusfinaliuose. Ristūnams, nepatekusiems į finalą, gali būti numatytas paguodos prizas. Hipodromo lenktynių takai paskirstomi pagal užimtas vietas.
35. Prizinės sumos gali būti numatomos tiek finale, tiek ir pusfinaliuose bei paguodos važiavime. Prizo vertė pusfinaliuose turėtų būti ne mažiau kaip 1/4 finalinio prizo, o paguodos važiavime – daugiau negu 1/4 finalinio prizo vertės.
36. Pusfinaliuose, priklausomai nuo dalyvaujančių ristūnų skaičiaus, gali būti 2 arba 3 važiavimai.
37. Pusfinalių, finalo ir paguodos prizo distancijos gali būti skirtingos.

Handikapas

38. Pagal lenktynių sąlygas starto vieta atitraukiama atgal, kai ristūnas tais metais laimėjo ar lenktyniavo, arba perkeliama į priekį, kai ristūnas tais metais nelaimėjo ar lenktynėse nedalyvavo. Metai skaičiuojami nuo sausio 1 dienos, einančios prieš lenktynių dieną.
39. Jeigu lenktynių sąlygos reikalauja prizo arba nustatytos sumos laimėtojui taikyti starto linijos atitraukimą atgal, šis atitraukimas yra taikomas ristūnams, laimėjusiems šiuos prizus arba šias sumas prieš arba po jų paraiškų pateikimo.
40. Jeigu ristūnai nelaimėjo prizų arba piniginių sumų ir tuo pagrindu jiems yra nustatomas starto linijos perkėlimas į priekį, jie praranda teisę tuo pasinaudoti, jeigu laimi šiuos prizus arba šias pinigų sumas po paraiškų dalyvauti lenktynėse pateikimo.
41. Jeigu yra numatytas starto linijos atitraukimas atgal, tai taikoma tik ristūnams, kurie finišavo pirmi.
42. Jeigu lenktynių sąlygos nurodo starto liniją atitraukti atsižvelgiant į laimėtų sumų dydį, pinigų suma apskaičiuojama pagal šių taisyklių 8 punktą. Lenktynių distancijos, išskyrus priešingas sąlygas, nustatomos pagal lenktynėse laimėtų sumų visumą.
43. Kartu finišavusiems prizo laimėtojams yra taikomas starto linijos atitraukimas, kuris yra privalomas šio prizo nugalėtojui.
44. Lenktynėse, kuriose starto linijos atitraukimas nustatomas atsižvelgiant į laimėto prizo vertę arba į laimėtų pinigų sumą, ristūnai laikomi laimėjusiais tik savos dalies sumą.
45. Išskyrus išimtis, starto linijos perkėlimas į priekį arba atitraukimas atgal nesumuojamas; taikomi tik patys didžiausi perkėlimo ar atitraukimo atstumai.
46. Handikapai pagal atstumus rengiami ristūnams žirgams, ne jaunesniems kaip trejų metų, po gegužės 1 d. 1600 m ir ilgesnėse distancijose, priklausomai nuo hipodromo tako ilgio ir jo būklės.
47. Išbandant ristūnus handikapuose, pagrindinės distancijos starto linijoje rikiuojami jauni arba su žemiausiais pasiektais rezultatais ristūnai. Starto linijos tarp ristūnų išdėstomos 20 m intervalu.
48. Handikapai pagal išlošiamas sumas rengiami tik vienos amžiaus grupės ristūnams. Vienintelis kriterijus paskirstant distancijas gali būti tik kiekvieno ristūno išlošta pinigų suma.
49. Distancijų skirtumai visuose handikapuose neturi viršyti: trejų metų ristūnams – 60 m, ketverių metų ir vyresniems ristūnams – 80 metrų.

Nuosavybės teisė į ristūną, kvalifikacijos ir treniravimo kontrolė

50. Lenktynių organizatoriai turi teisę iš asmens, kurio vardu ristūnas buvo užregistruotas lenktynėms, pareikalauti ristūno nuosavybės (nuosavybės dalies) dokumentų, kurių nepateikus leidžiama paskelbti ristūną kaip neregistruotą lenktynėms arba laikinai suspenduoti jo dalyvavimą.
51. Pasibaigus paraiškų registravimo terminui, varžybų organizatorių atstovas ir (ar) varžybų vyriausiasis teisėjas gali pareikalauti visų būtinų paaiškinimų ristūnų kvalifikacijos faktui įrodyti. Varžybų vyriausiasis teisėjas neatsako už tai, jeigu dieną prieš lenktynes ristūnas pripažįstamas neregistruotinu lenktynėms kaip nekvalifikuotas ir neatitinkantis šių lenktynių reikalavimų dėl faktų, apie kuriuos jis nebuvo informuotas, arba už tai, kad lenktynių dieną ristūnui, kurio kvalifikacija nustojo galioti, leista lenktyniauti. Atsakomybė už tai tenka jo savininkui.
52. Varžybų organizatorių atstovas ir (ar) varžybų vyriausiasis teisėjas gali neleisti ristūnams dalyvauti lenktynėse, jei paaiškėja, kad juos treniruoja treneris, kurio licencijos galiojimo laikas yra pasibaigęs ar jis yra išbrauktas iš leidimo treniruoti ristūnus Lietuvos Respublikoje, Europos Sąjungoje, ar kitoje valstybėje, kurioje leidimas buvo išduotas, sąrašo.

Ristūnų dalyvavimo lenktynėse apribojimai ir draudimai

53. Bet kuris savininkas ristūnų paraiškas gali pateikti dėl keleto ristūnų. Tas pats ristūnas gali lenktyniauti dvi dienas iš eilės, bet tą pačią dieną tik viename hipodrome ir tik vienoje lenktynėse.
54. Lenktyniauti neleidžiama ristūnui, jei naudojamos priemonės, skirtos palengvinti jam kvėpavimą, arba jei po 2005 metų liepos 1 dienos jam be ligos klinikinių įrodymų padaryta dėl oro patekimo į nosies takus pakeitimo operacija;
55. Jeigu ristūnas, nors ir draudžiama jam lenktyniauti, vis dėlto dalyvauja lenktynėse, jis yra diskvalifikuojamas.
56. Kumelaitė negali dalyvauti jokiose varžybose, kurias reglamentuoja šios taisyklės, jeigu ji buvo sukerpta būdama 2 arba 3 metų amžiaus.
57. Kumelė negali dalyvauti varžybose, kurias reglamentuoja šios taisyklės, jei po jos kergimo praėjo daugiau kaip 150 dienų. Tais pačiais metais ji galės dalyvauti tos rūšies lenktynėse tik tuo atveju, jeigu jos savininkas pateiks veterinarijos įstaigos išduotą pažymėjimą, paneigiantį jos nėštumą.
58. Kumelė 150 dienų po kumeliuko atvedimo negali dalyvauti šių taisyklių nustatyta tvarka organizuojamose lenktynėse.
59. Nesilaikant minėtų reikalavimų, kumelė yra diskvalifikuojama iš visų lenktynių, kuriose ji dalyvavo draudžiamuoju laikotarpiu, o savininkui gali būti skiriama bauda.

Veterinarinės sanitarijos reikalavimai

60. Ristūno, atvykusio į treniruočių aikštyną arba į hipodromą, lydymasis dokumentas yra arklio pasas, kuriame turi būti nurodyta, kad ristūnas buvo paskiepytas nuo infekcinių ligų pagal Lietuvos Respublikoje galiojančius veterinarinės sanitarijos reikalavimus.
61. Treneriai, gavę lenktynių organizatorių ar kontroliuojančių institucijų atstovų prašymą, privalo įrodyti, kad yra laikomasi veterinarinės sanitarijos reikalavimų.
62. Iš užsienio atvykęs ristūnas neleidžiamas į treniruočių aikštyną arba hipodromą, kol nebus pateiktas arklio pasas su skiepy žymomis.
63. Ristūnui neleidžiama lenktyniauti, jeigu jis buvo paskiepytas likus iki varžybų pradžios mažiau laiko, nei nurodyta skiepy instrukcijoje.
64. Paraiškos dalyvauti lenktynėse anuluojamos, jeigu ristūnas neatitiko veterinarinių sanitarijos reikalavimų.

V. LEIDIMAI LENKTYNIAUTI, TRENIRUOTI, VADELIOTI IR JOTI

Ristūno siuntimo lenktyniauti leidimai

65. Savininkų susitarimu lenktyniauti ristūną siunčia ir visus su lenktynėmis susijusius veiksmus atlieka vienas iš savininkų ar jų paskirtas asmuo. Apie tokius susitarimus ar jų pakeitimus savininkai privalo raštu informuoti lenktynių organizatorius.
66. Ristūno sportine karjera visiškai arba iš dalies gali rūpintis vienas iš savininkų tarpusavio susitarimu.
67. Ristūnų nuoma ir panauda:
  - 67.1. ristūnų nuomą ir panaudą reglamentuoja Lietuvos Respublikos teisės aktai;
  - 67.2. asmuo ar organizacija, nuomojanti ristūną ar sudariusi ristūno panaudos sutartį, turi pateikti varžybų organizatoriams tai patvirtinančius dokumentus. Nepateikus tokių dokumentų, ristūnų lenktynių paraiška nepriimama. Jei tokia paraiška be atitinkamų dokumentų dėl kokių nors priežasčių buvo priimta, ji laikoma nepateikta, o ristūnui dalyvauti varžybose neleidžiama.
68. Fiziniai ar juridiniai asmenys, kurių pagrindinė veikla nėra susijusi su sportinių ristūnų panaudojimu ar arklių auginimu, gali tapti ristūnų savininkais arba gali ristūnus išsinuomoti, siekdami siųsti juos lenktyniauti jų įmonės vardu arba su jiems priklausančiu prekiniu ženklu, laikantis šių taisyklių nuostatų.
69. Slapyvardžius naudoti leidžiama:
  - 69.1. kiekvienam savininkui, nenorinčiam atskleisti savo tikrojo vardo, lenktynių organizatoriai gali leisti vartoti slapyvardį. Slapyvardžio suteikimo laikas gali būti ribotas. Norint gauti šį leidimą, būtina varžybų organizatoriams ir (ar) varžybų vyriausiajam teisėjui pateikti prašymą raštu. Ristūno savininko mirties atveju sutikimą vartoti slapyvardį duoda jo artimieji;
  - 69.2. savininko, gyvenančio už Lietuvos Respublikos ribų, vartojamas slapyvardis yra laikinai pripažįstamas Lietuvos Respublikoje, jeigu su šiuo slapyvardžiu jo ristūnas lenktyniauja toje šalyje, kurioje jis gyvena.
70. Teisė lenktyniauti suteikiama (apribojama) atsižvelgiant į sportinės aprangos spalvų registravimą. Ristūnas gali dalyvauti lenktynėse, kurios vyksta pagal šių taisyklių reikalavimus, tik tuo atveju, jeigu Lietuvos Respublikoje jis priklauso savininkui, kurio

sportinės aprangos spalvos buvo užregistruotos šių taisyklių nustatyta tvarka, o už Lietuvos Respublikos ribų – jeigu jis priklauso savininkui, kurio spalvos yra užregistruotos pagal tos valstybės teisės aktų nustatytus reikalavimus.

71. Jeigu per klaidą ar sąmoningai ristūnas dalyvauja lenktynėse pažeidžiant reikalavimus, savininkui gali būti skiriama viena iš šių taisyklių 325.1–325.2 punktuose numatytų nuobaudų, o ristūnas gali būti diskvalifikuotas.
72. Aprangos spalvų registravimas atliekamas varžybas – bandymus (konkursus), lenktynės organizuojančios institucijos nustatyta tvarka.
73. Vieno žirgyno ristūnams taikomos sąlygos:
  - 73.1. kai keletas tam pačiam savininkui priklausančių ristūnų dalyvauja tose pačiose lenktynėse, jie turi bėgti to paties savininko vardu. Be to, įgaliotas pateikti paraišką asmuo iki žirgų lenktynių paraiškos registravimo turi raštu deklaruoti, kad jo ristūnai bėgs totalizatoriaus suporuotuose bėgimuose. Pažeidus šią nuostatą, ristūnai yra diskvalifikuojami, o savininkui gali būti skiriama bauda;
  - 73.2. kai keletas ristūnų, priklausančių tam pačiam savininkui, dalyvauja tose pačiose lenktynėse, tik vienas vadeliotojas ar jojikas turi dėvėti užregistruotų spalvų aprangą, kiti privalo skirtis nuo jo, ryšėdami skirtingų spalvų šalikėlius.
74. Savininkui, pažeidusiam šių taisyklių reikalavimus, gali būti taikomos ir kitos 325 punkte numatytos nuobaudos.
75. Kol savininkas nesumokės paskirtos baudos, jam priklausančiam ristūnui negalės lenktyniauti arba bus diskvalifikuoti.

Ristūnų trenerio licencija (leidimas)

76. Licencijų (leidimų), jų išdavimo bei anuliavimo tvarką nustato šios taisyklės.
77. Ristūnas gali būti užregistruotas kvalifikacinėms varžyboms arba lenktynėms tik tada, jeigu Lietuvos Respublikoje jį treniruoja asmuo, turintis nustatytos formos trenerio licenciją, arba už Lietuvos Respublikos ribų asmuo, turintis panašią licenciją, išduotą tos šalies kompetentingos institucijos.
78. Ristūną galima užregistruoti:
  - 78.1. kvalifikacinėms varžyboms, jeigu jis buvo trenerio treniruojamas bent 30 dienų prieš varžybas, kuriose dalyvaus;
  - 78.2. lenktynėms, jeigu jis buvo trenerio treniruojamas iki nustatytos paraiškų padavimo datos.
79. Licencijas (leidimus) išduoda varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynės organizuojančios institucijos šių taisyklių nustatyta tvarka.
80. Licencijų ir leidimų rūšys:
  - 80.1. ristūnų trenerio licencija;
  - 80.2. leidimas treniruoti ristūnus;
  - 80.3. ristūnų trenerio mėgėjo licencija.
81. Bendrosios ristūnų trenerio licencijų ir leidimų treniruoti suteikimo sąlygos:
  - 81.1. licencija (leidimas) išduodama tik pilnamečiams asmenims;
  - 81.2. prašyme gauti licenciją treniruoti ristūnus privaloma nurodyti asmenų vardus, pavardes ir adresus, pateikti ristūnų, nurodant jų savininkų pavardes ir adresus, sąrašą;

- 81.3. prašymas pakeisti trenerio kategoriją yra laikomas pirmuoju prašymu, todėl privaloma atlikti išsamią kategorijos gavimo procedūrą;
  - 81.4. prieš pateikiant prašymą išduoti licenciją (leidimą) privaloma sumokėti varžybas – bandymus (konkursus), lenktynes organizuojančios institucijos nustatytą mokestį, kuris yra gražinamas, jeigu prašymas atmetamas;
  - 81.5. licencijos (leidimai) galioja penkerius metus, skaičiuojant nuo einamųjų metų sausio 1 dienos iki penktųjų metų gruodžio 31 dienos.
82. Norėdamas gauti trenerio licenciją, asmuo privalo atitikti vieną iš šių reikalavimų, t. y. turi būti:
- 82.1. laimėjęs bent 10 lenktynių ar 30 prizinių vietų, jei dalyvavo lenktynėse turėdamas vadeliotojo profesionalo ar jojiko profesionalo licenciją;
  - 82.2. vienerius metus dirbęs samdos pagrindais su treneriu, turinčiu leidimą treniruoti ristūnus;
  - 82.3. vienerius metus dirbęs ir įgijęs žemės ūkio profesinio pasirengimo liudijimą;
  - 82.4. laimėjęs penkerias lenktynes ir turintis leidimą treniruoti savo deklaruotus treniruotėms ristūnus, jei treniravimas yra pagrindinis jo užsiėmimas;
  - 82.5. kiekvienas pretendentas į trenerio licenciją privalo būti atlikęs vienerių metų trukmės stažuotę ir jo žinios turi būti įvertintos teigiamai.
83. Ristūnų trenerio licenciją turintis treneris privalo treniruoti bent vieną ristūną.
84. Leidimo treniruoti ristūnus gali prašyti:
- 84.1. savininkas, pageidaujantis treniruoti jam arba jo šeimos nariui priklausančius ristūnus, jeigu treniravimas yra jo pagrindinė veikla. Šiuo atveju asmuo privalo atitikti bent vieną iš šių reikalavimų, t. y.:
    - 84.1.1. turi vadeliotojo profesionalo ar jojiko profesionalo leidimą ir yra laimėjęs penkerias lenktynes;
    - 84.1.2. trejus metus dirbo su treneriu, turinčiu leidimą treniruoti ristūnus;
    - 84.1.3. dvejus metus dirbo su treneriu, turinčiu leidimą treniruoti ristūnus ir turinčiu žemės ūkio profesinio parengimo liudijimą (arklininkystės kursas);
    - 84.1.4. turi leidimą treniruoti savo deklaruotus treniruotėms ristūnus, jei treniravimas yra pagrindinė jo veikla, ir yra laimėjęs dešimt lenktynių;
  - 84.2. privatus treneris ar asmuo, susijęs su savininku sutarties pagrindu ir galintis treniruoti tik šiam savininkui arba jo sutuoktinei priklausančius ristūnus. Šiuo atveju asmuo privalo atitikti bent vieną iš šių reikalavimų, t. y.:
    - 84.2.1. turi vadeliotojo profesionalo ar jojiko profesionalo licenciją ir yra laimėjęs dvidešimt lenktynių arba penkerius metus dirbo su treneriu, turinčiu ristūnų trenerio licenciją;
    - 84.2.2. ketverius metus dirbo su treneriu, turinčiu ristūnų trenerio licenciją ir turinčiu žemės ūkio profesinio parengimo liudijimą (arklininkystės kursas);
    - 84.2.3. laimėjo dešimt lenktynių su asmens, turinčio ristūnų trenerio licenciją, treniruojamais ristūnais;
  - 84.3. privatus treneris, būdamas artimas ristūnų savininko giminaitis, gali treniruoti jam arba jo šeimos nariui priklausančius ristūnus.
85. Ristūnų trenerio mėgėjo licencijos gali prašyti asmuo, kuriam bent dvejus metus leista būti vadeliotoju mėgėju ar jojiku mėgėju ir kuris dalyvavo bent dvidešimtyje lenktynių ir laimėjo bent dvejus iš jų. Ristūnų trenerio mėgėjo licencijos turėtojas licencijos galiojimo laikotarpiu gali treniruoti tik tris ristūnus, iš kurių ne daugiau kaip du gali būti

išsinuomoti. Kiti privalo priklausyti jam arba jo šeimos nariui. Išsinuomotiems ristūnams leidžiama dalyvauti tik mėgėjams skirtose lenktynėse.

86. Kiekvienas kandidatas, siekiantis gauti ristūnų trenerio licenciją, privalo išlaikyti egzaminą varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančios institucijos nustatyta tvarka.
87. Varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančios institucijos sprendimu išduotos licencijos (leidimai) gali būti atšaukti.
88. Savininkui, kurio ristūnas (ristūnai) liko be trenerio, varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančios institucijos gali atsižvelgti į šią aplinkybę ir laikinai leisti jo ristūnui (ristūnams) lenktyniauti, nors jo (jų) savininkui ir nesuteiktas leidimas treniruoti.
89. Licencijų ar leidimų išdavimas ir jų atšaukimas skelbiami varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančios institucijos nustatyta tvarka.
90. Už šių taisyklių 76–85 punktuose numatytų nuostatų nesilaikymą asmeniui gali būti skiriama bauda, o ristūnai diskvalifikuojami.
91. Treneris negali lenktyniauti su ne savo treniruojamu ristūnu tose lenktynėse, kuriose dalyvauja vienas arba keletas jo žirgyno ristūnų. Treneris, pažeidęs šią nuostatą, gali būti baudžiamas bauda, o jo treniruojamas ir dalyvavęs lenktynėse ristūnas diskvalifikuojamas. Varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančios institucijos sprendimu jam gali būti atimta licencija treniruoti, teisė siųsti ristūnus lenktyniauti arba leidimas vadelioti ar joti.
92. Ristūnų deklaravimo treniruotėms tvarką nustato varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančios institucijos.
93. Treneriui už šių taisyklių nesilaikymą gali būti paskirta viena iš 320 punkte numatytų nuobaudų arba varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančios institucijos sprendimu atimtas leidimas treniruoti ristūnus.
  - 93.1. Visais pažeidimų atvejais suinteresuoti asmenys pateikia paaiškinimus.
94. Kol treneris nesumoka jam paskirtos baudos, jis negali siųsti lenktyniauti savo paties treniruojamo ristūno lenktynėse, kurias reglamentuoja šios taisyklės.
95. Ristūnas, treniruojamas trenerio, kuriam atimtas leidimas treniruoti, yra diskvalifikuojamas.

Vadeliotojų ir jojikų licencijos ir jų išdavimo tvarka

96. Vadeliotojo ar jojiko licencijos gali būti išduodamos asmenims, kurie:
  - 96.1. pateikia patvirtintą medicininę pažymą apie savo fizinę būklę;
  - 96.2. ne vyresni nei septyniasdešimt penkerių metų.
    - 96.2.1. Licencija automatiškai netenka galios licencijos turėtojai suėjęs 75 metams.
97. Asmuo negali vadelioti ar joti viešosiose ristūnų lenktynėse nedėvėdamas šiose taisyklėse numatytos sportinės aprangos.
98. Ristūnas gali dalyvauti ristūnų lenktynėse, jeigu jį vadeliuoja ar juo joja:
  - 98.1. ne jaunesnis nei šešiolikos metų amžiaus asmuo, turintis vadeliotojo mėgėjo ar jojiko mėgėjo licenciją;
  - 98.2. asmuo, turintis vadeliotojo profesionalo ar jojiko profesionalo licenciją;
  - 98.3. asmuo, kuriam leidžiama vadelioti ar joti kaip mokiniui arba kaip arkliniui-vadeliotojui ar arkliniui-jojikui, ir kuris yra įrašytas į specialų mokinių arba arklinių-vadeliotojų ar arklinių-jojikų sąrašą.

99. Užsienio valstybių piliečiams leidžiama vadelioti ar joti Lietuvos Respublikoje, jeigu jie turi jų šalies paskirtų institucijų išduotą licenciją. Kartu su licencija privalu deklaruoti, kad jos teikėjas neturi nuobaudų, draudžiančių vadelioti ar joti lenktynėse.
100. Vadeliotojo ar jojiko licencijos išdavimo sąlygos:
- 100.1. vadeliotojo ar jojiko licencija galioja penkerius metus nuo išdavimo datos;
  - 100.2. prašymą išduoti vadeliotojo ar jojiko licenciją privaloma pateikti raštu varžybas – bandymus (konkursus), lenktynes organizuojančioms institucijoms;
  - 100.3. vadeliotojo ar jojiko licencija gali būti atšaukta;
  - 100.4. kai lenktynių sąlygos numato, kad leidžiama vadelioti ar joti naudojantis kai kuriomis lengvatomis asmenims, laimėjusiems arba lenktyniavusiems tam tikrą skaičių varžybų, ši kvalifikacinė lengvata taikoma visose tą pačią dieną organizuojamose lenktynėse ir tose varžybose, kurioms buvo užregistruoti vadelioti ar joti, jeigu dalyvių registracija pasibaigė iki to laiko, kai buvo viršytas limitas, suteikiantis teisę į šią kvalifikaciją.
  - 100.5. Prieš pirmą kartą įgydamas vadeliotojo ar jojiko licenciją, vadeliotojas turi atlikti du praktinius (kvalifikacinius) važiavimus arba jojimus.
101. Kai vadeliotojas ar jojikas neturi licencijos arba nesilaiko reikalavimų asmenims, kuriems leidžiama vadelioti ar joti, taikoma viena iš 325 punkte numatytų nuobaudų. Ristūno savininkui arba treneriui, prisidėjusiam prie pažeidimo, gali būti skiriama bauda, o ristūnai diskvalifikuoti.
102. Draudžiama vadeliotojui ar jojikui vadelioti ar joti varžybas – bandymus (konkursus), lenktynes organizuojančių institucijų nustatytą laikotarpį, įrodžius, kad jis dalyvavo varžybose arba priėmė piniginę dovaną iš kito, nei jo darbdavys, asmens.
103. Vadeliotojui ar jojikui taip pat gali būti:
- 103.1. varžybas – bandymus (konkursus), lenktynes organizuojančios institucijos sprendimu – atimta vadeliotojo ar jojiko licencija;
  - 103.2. ristūnų varžybų – bandymų (konkursų), lenktynių apeliacinės komisijos sprendimu uždrausta:
    - 103.2.1. vadelioti ar joti nustatytą laikotarpį viename hipodrome arba visuose hipodromuose;
    - 103.2.2. vadelioti ar joti lenktynėse viename, keliuose arba visuose hipodromuose nustatytą laikotarpį su vienu ar keliais žirgais.
104. Visais atvejais nuobaudas gavęs asmenys pateikia paaiškinimus.
105. Atėmus vadeliotojo ar jojiko licenciją, lenktynių organizatoriai ar kontroliuojančioji institucija nustato vadeliotojui ar jojikui draudimo vadelioti ar joti visuose jiems priklausančiuose hipodromuose laikotarpį, kuris skaičiuojamas praėjus nustatytoms dienoms po šio sprendimo priėmimo dienos.
106. Vadeliotojas ar jojikas, nesumokėjęs baudos, kuri jam buvo paskirta, negali vadelioti ar joti lenktynėse, kurias reglamentuoja šios taisyklės.
107. Jeigu įrodoma, kad asmuo, turintis vadeliotojo mėgėjo licenciją ar jojiko mėgėjo licenciją, už vadeliotimą ar jojimą yra gavęs honorarą arba piniginę pašalpą, nesusijusią su jo kelionės išlaidų apmokėjimu, netenka teisės lenktyniauti kaip mėgėjas.
108. Visos šių taisyklių nuostatos, susijusios su treneriais ir vadeliotojais ar jojikais, taikomos ir mėgėjams, jei neprieštarauja nuostatoms, skirtoms tik mėgėjams.
109. Asmuo, turėjęs vadeliotojo profesionalo ar jojiko profesionalo licenciją ir pakeitęs veiklos sritį, gali prašyti išduoti vadeliotojo mėgėjo ar jojiko mėgėjo licenciją:

- 109.1. praėjus penkeriems metams po vadeliotojo profesionalo ar jojiko profesionalo licencijos atsisakymo, jeigu būdamas profesionalas jis laimėjo mažiau nei penkerias lenktynes;
- 109.2. praėjus dešimčiai metų po vadeliotojo profesionalo ar jojiko profesionalo licencijos atsisakymo, jeigu būdamas profesionalas jis laimėjo bent šimtą lenktynių.
110. Jeigu vadeliotojas ar jojikas vadeliuoja arba joja vietoj kito asmens, neturėdamas jį pasamdžiusio asmens leidimo, gali būti baudžiamas bauda arba varžybas – bandymus (konkursus), lenktynes organizuojančios institucijos sprendimu išbraukiamas iš asmenų, turinčių vadeliotojo ar jojiko licenciją, sąrašo.
111. Suma, kuri priklauso vadeliotojui ar jojikui už vadeliuojimą, jojimą ir keliones, neatsižvelgiant į dydį, privalo būti sumokėta kitą dieną po lenktynių. Vadeliotojas ar jojikas, negavęs per mėnesį jam priklausančios sumos, turi teisę skolininką apskųsti apeliacinei komisijai.
Dėl to skolininkas neturi teisės registruoti ristūno lenktynėms, siųsti jį lenktyniauti, treniruoti, vadeliuoti ar joti lenktynėse, kol nebus sumokėta visa skola.
112. Mokiniai pagal profesinio mokymo sutartį yra:
  - 112.1. oficialios mokymo įstaigos auklėtiniai, atliekantys stažuotę;
  - 112.2. asmenys, pasirašę darbo sutartį su treneriu po vienerių parengiamojo profesinio mokymo metų arba tą patį laikotarpį buvę trenerio mokomi;
  - 112.3. asmenys, susiję giminytės ryšiu su treneriu, turinčiu trenerio licenciją, ir pas jį besimokantys.
113. Mokinio leidimas galioja tik vienerius metus – nuo sausio 1 dienos iki gruodžio 31 dienos.
114. Prašymą išduoti vadeliotojo mokinio ar jojiko mokinio leidimą varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančioms institucijoms privalo pateikti treneris, su kuriuo pareiškėjas yra sudaręs sutartį. Prašymas privalo būti pateiktas raštu, pridedant asmens dokumento išrašą (kopiją), ne anksčiau kaip prieš mėnesį išduotą medicininę pažymą apie fizinį tinkamumą vykdyti šią veiklą, fotonuotrauką (tapatybės kortelės formato), o pareikalavus – ir sutartį su treneriu.
115. Varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančios institucijos sprendimu vadeliotojo mokinio ar jojiko mokinio leidimas gali būti atšauktas.
116. Treneriui mirus, mokinys iš sąrašo neišbraukiamas, jeigu jis pasirašo sutartį su kitu treneriu vadeliuoti ar joti pagal ankstesnį įsipareigojimą likusiam laikui.
117. Išskyrus šiose taisyklėse numatytas išimtis, mokiniams, sveriantiems nuo 55 kg, yra leista joti visose lenktynėse, kurių prizo vertė pinigais yra lygi arba mažesnė kaip 10 000 Lt, ir kuriose dalyvaujama risčia pabalnotais žirgais.
118. Taisyklėse numatytos lengvatos taikomos mokiniams, jeigu jie vadeliuoja ar joja trenerio vardu, su kuriuo yra sudarę sutartį, arba lenktyniauja, treneriui sutikus, kito žirgyno vardu.
119. Mokiniai, išskyrus tuos, kurie buvo laimėję bent dešimt ristūnų lenktynių lenktyniniu vežimėliu, ristūnų lenktynėse gali vadeliuoti tik su trejų metų arba senesniais ristūnais.
120. Iš mokinių sąrašo išbraukiami:
  - 120.1. per metus nebeatitinkantieji šiose taisyklėse nurodytų sąlygų;
  - 120.2. kurių profesinio mokymo sutartis dėl bet kurios priežasties, išskyrus priežastį, numatytą 116 punkte, yra nutraukta iki jos termino pabaigos;
  - 120.3. laimėjusieji tiek lenktyniniu vežimėliu, tiek pabalnotais žirgais trejas lenktynes, kurias reglamentavo šios taisyklės;

- 120.4. neleistinai pasinaudojusieji mokiniams skirtomis lengvatomis.
121. Treneriui, su kuriuo sudaręs sutartį mokinys neleistinai pasinaudojo šiose taisyklėse mokiniams numatytais lengvatomis, gali būti skiriama bauda.
122. Visos šių taisyklių nuostatos, susijusios su asmenimis, turinčiais vadeliotojo ar jojiko licencijas, yra taikomos mokiniams, jeigu jos neprieštarauja tik mokiniams taikomoms nuostatomis.

Arklininkų-vadeliotojų ir arklininkų-jojikų leidimai, jų išdavimo tvarka

123. Į arklininkų-vadeliotojų ar arklininkų-jojikų, kuriems leista dalyvauti lenktynėse, reglamentuojamose šių taisyklių, sąrašą gali būti įrašyti asmenys, turintys 18 metų ir:
- 123.1. įrašyti į mokinių sąrašą ir nelaimėję trejų lenktynių;
- 123.2. asmenys, nelaimėję nė vienerių lenktynių ir vienerius metus samdos pagrindais dirbę treniruočių centro arklidėse;
- 123.3. asmenys, susiję giminytės ryšiais su treneriu, turinčiu trenerio licenciją, ir pas jį besimokantys. Tuo pagrindu jie gali vadelioti ar joti atvirosiose lenktynėse, arklininkams, turintiems leidimą, bet tik šio trenerio vardu.
124. Prašymas išduoti arklininko-vadeliotojo ar arklininko-jojiko leidimą privalo būti pateiktas varžybas – bandymus (konkursus), lenktynes organizuojančioms institucijoms. Su šiuo prašymu privaloma pateikti ne anksčiau kaip prieš mėnesį, išduotą medicininę pažymą, patvirtinančią suinteresuoto asmens fizinį tinkamumą šiai veiklai, dokumentą apie mokesčio sumokėjimą (jei prašymo padavimo momentu toks mokestis buvo nustatytas), o prašant pirmą kartą – patvirtinimą, kad asmuo vienerius metus dirbo treniruočių centro arklidėse, dvi nuotraukas (tapatybės kortelės formato), asmens tapatybės kortelę. Prašymą privaloma pateikti raštu pridodant su treneriu pasirašytos sutarties egzempliorių.
125. Arklininko-vadeliotojo ar arklininko-jojiko leidimas, jeigu jis dirba nepertraukiamai, galioja penkerius metus nuo išdavimo datos. Varžybas – bandymus (konkursus), lenktynes organizuojančių institucijų sprendimu leidimas gali būti atšauktas.
126. Iš arklininkų-vadeliotojų ar arklininkų-jojikų leidimą turinčių asmenų sąrašo išbraukiami:
- 126.1. per metus nebeatitinkantieji arklininkams-vadeliotojams ar arklininkams-jojikams keliamų reikalavimų;
- 126.2. laimėjusieji ristūnų lenktynes lenktyniniu vežimėliu ar pabalnotais ristūnais trejas šių taisyklių reglamentuojamas lenktynes;
- 126.3. neleistinai pasinaudojusieji specialiomis lengvatomis, skirtomis arklininkams-vadeliotojams ar arklininkams-jojikams.
127. Visos šių taisyklių nuostatos dėl asmenų, kuriems leista lenktyniauti, yra taikomos ir arklininkams-vadeliotojams ar arklininkams-jojikams, jei neprieštarauja nuostatomis, taikomoms tik arklininkams-vadeliotojams ar arklininkams-jojikams.

Nuostatos, taikomos ristūnų savininkams vadeliotojams ir savininkams jojikams

128. Vadeliotojas ar jojikas, dalyvaujantis lenktynėse su vienu arba keletu ristūnų, kurie jam priklauso visiškai ar iš dalies, gali joti tik jam vienam priklausančiu ristūnu.

129. Vadeliotojas ar jojikas, lenktynėse turintis vieną ar keletą jam arba jo šeimos nariui (nariams) visiškai arba iš dalies priklausančių ristūnų, negali vadelioti ar joti kitam savininkui priklausančiu ristūnu.
130. Asmeniui, pažeidusiam šių taisyklių 128 ir 129 punktus, gali būti skiriama viena iš 325 punkte numatytų nuobaudų arba varžybas – bandymus (konkursus), lenktynės organizuojančios institucijos sprendimu jam atimama teisė teikti paraišką, treniruoti, siūsti ristūną lenktyniauti arba būti vadeliotuju ar jojiku. Be to, ristūnas, kuriuo vadeliuoja ar jojo asmuo, padaręs šį pažeidimą, taip pat ir bet kuris kitas ristūnas, visiškai arba iš dalies priklausantis šiam asmeniui ir dalyvavęs lenktynėse, yra diskvalifikuojamas.

VI. LENKTYNĖS

Hipodromų bei išbandymo takų įrengimas

131. Ristūnų veislių žirgų varžybos – bandymai (konkursai), lenktynės organizuojami hipodromuose su specialiai įrengtais takais, kurių vidinėje pusėje turi būti distancijos dalis (ketvirčius) žymintys stulpeliai su atitinkamais užrašais, taip pat startą ir finišą žymintys ženklai.
132. Hipodromo lenktynių tako ilgis turi būti ne trumpesnis kaip 1000 metrų, plotis – 20 metrų.
- 132.1. Tako paviršius gali būti iš smėlio, žolės arba akmens dulkių
  - 132.2. Hipodromo kryptis leidžiama tiek į kairę, tiek į dešinę;
  - 132.3. Minimalus tako radiusas (kreivės spindulys) – 80 metrų;
  - 132.4. Lenktynių laiko ir fotofinišo fiksavimo įrenginys turi būti sertifikuotas, įranga pripažinta UET. Privalomi dvipusiai veidrodžiai.
133. Lenktynių tako ilgis prieš lenktynes arba po eilinio remonto išmatuojamas surašant matavimo aktą. Takas matuojamas plienine juosta 75 centimetrų atstumu nuo vidinės tako briaunos. Kiekvienam matavimo atvejui surašomas aktas ir pateikiamas varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančiai institucijai.
134. Lenktynių takai posūkiuose turi būti su įrengtais viražais, kurių nuolydžio kampas, priklausomai nuo tako ilgio, turi būti ne mažiau kaip 3 laipsniai ir ne daugiau kaip 11 laipsnių.
135. Hipodromai turi turėti I arba II grupės licencijas, leidžiančias organizuoti varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes. Licencijas išduoda varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojanti institucija, apžiūrėjusi ir įvertinusi hipodromo įrangą bei techninę būklę.
136. Hipodromai, turintys I grupės licenciją, gali organizuoti bet kokio lygio varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes. Antros grupės licencija suteikia teisę organizuoti respublikinio lygio varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes, kuriose fiksuojami ir registruojami išbandymų rezultatai.

Lenktynių sąlygos

137. Bendrosios ristūnų lenktynių nuostatos:

- 137.1. nelenktyniavusiu ristūnu yra laikomas ristūnas, niekada nedalyvavęs viešosiose lenktynėse Lietuvos Respublikos teritorijoje arba už jos ribų;
  - 137.2. nelaimėjusiu žirgu laikomas žirgas, kuris niekada netapo nugalėtoju viešosiose lenktynėse Lietuvos Respublikos teritorijoje arba už jos ribų;
  - 137.3. ristūnai, lenktyniavę arba laimėję mišrioje lenktynėse, nelaikomi lenktyniavusiais ir laimėjusiais parduodamų ristūnų lenktynes, jeigu jie nebuvo deklaruoti pardavimui;
  - 137.4. nieko nelaimėjusiu ristūnu laikomas ristūnas, kuriam niekada nebuvo skirta lenktynių nugalėtoju arba prizininkui nustatyta premija;
  - 137.5. kai bėgimo sąlygos leidžia ristūnui startuoti arba tokią galimybę atima atsižvelgiant į tai, kad jie buvo arba nebuvo lenktyniavę, arba laimėję prizą, arba nustatytą sumą per metus, šiuo apskaitomuoju laikotarpiu laikomi paskutiniai kalendoriniai metai. Lenktyniavimo (nelenktyniavimo) faktas nustatomas atsižvelgiant į tai, ar ristūnas yra lenktyniavęs per paskutinius dvylika mėnesių skaičiuojant nuo pirmos varžybų, kurioms pateikta paraiška, dienos;
  - 137.6. lenktyniavusiais laikomi ir tie ristūnai, kurie pagal šių taisyklių nuostatas buvo pavaldūs starto teisėjui ir nstartavo ar nebaigė distancijos dėl *force majeure* aplinkybių;
  - 137.7. ristūnai, lenktyniavę arba laimėję kitokias nei ristūnų lenktynes ar dalyvavę anuluotose lenktynėse, nėra laikomi lenktyniavusiais arba laimėjusiais;
  - 137.8. kiti reikalavimai gali būti numatyti Lietuvos Respublikos teisės aktuose, tarptautiniuose susitarimuose, reglamentuojančiuose ristūnų sportą.
138. Specialiosios ristūnų lenktynių sąlygos:
- 138.1. varžybos – bandymai (konkursai) ir lenktynės, susijusios su selekcinės programos vykdymu, rengiamos laikantis šių reikalavimų:
    - 138.1.1. programoje apie važivime dalyvaujančius ristūnus nurodomi šie duomenys: važivimo numeris ir data, kuriame ristūnas paskutinį kartą dalyvavo, tako numeris, ristūno vardas, veislė, lytis, spalva, gimimo metai, kilmė, gimimo vieta, savininkas, asmeninis ristūno rekordas, perskaičiuotas į 1000 m distanciją, nurodant hipodromą ir distanciją, paskutinių trijų pasirodymų pajėgumo rezultatai, vadeliotojo vardas, pavardė, šalmo ir striukės spalva. Pabaigoje parašomos išimtys – „leidžiama iš paskos“, „tiesiai į startą“ ir t. t.

Priskiriant ristūną lenktyniauti tam tikrai reitingo grupei, vadovaujama jo paskutinių penkių lenktynių laiko rezultatais.

      - 138.1.2. į vežimėlius pakinkyti ristūnai išbandomi lenktynėse tam tikromis amžiaus grupėmis, o nuo trejų metų – ir greičio savybių išryškavimo lenktynėse;
      - 138.1.3. lenktynių standartinės distancijos – 1600, 2100, 2600 ir ne ilgesnėje kaip 4000 metrų. Priklausomai nuo hipodromo gali būti lenktyniaujama ir kitose distancijose;
      - 138.1.4. jaunesniems nei 2 metų ristūnams neleidžiama lenktyniauti lenktyniniu vežimėliu ir risčia pabalnotais žirgais;
      - 138.1.5. dvejų metų ristūnams nuo gegužės 1 d. trumpiausia distancija yra 1600 metrų, ilgiausia – 2100 metrų, lenktyniaujama vieno hito distancijoje;
      - 138.1.6. trejų metų ristūnams iki kovo 31 dienos trumpiausia distancija yra 1600 metrų, ilgiausia – 2600 metrų, lenktyniaujama vieno hito distancijoje; o nuo balandžio 1 dienos trumpiausia – 1600 metrai, leidžiama lenktyniauti dviejų hitų distancijoje;

- 138.1.7. ketverių metų ir vyresniems ristūnams trumpiausia distancija – 1600 metrų, lenktyniaujama vieno ar dviejų hitų distancijoje; 2100 m, 2600 m ir 3200 m distancijose lenktyniaujama vieno hito distancijoje;
- 138.1.8. penkerių metų ir vyresni ristūnai lenktyniauja 1600 m vieno ar dviejų hitų distancijoje, iki 4000 m – vieno hito distancijoje;
- 138.1.9. handikapo lenktynių sąlygose nurodyta distancija visada bus laikoma trumpiausia distancija;
- 138.1.10. jei nenumatyta, kad handikapas, atsižvelgiant į ristūnų amžius ir lyties skirtumus, reguliuojamas raitelio svoriu, reguliavimas atliekamas tik distanciją perkeliant atgal arba į priekį;
- 138.1.11. jei lenktynių metu vienas ar keletas bėgimų rezervuojami tik vadeliotojams mokiniams ar jodikams mokiniams, tai turi būti iš anksto numatyta lenktynių programoje;
- 138.1.12. ristūnų lenktynių starto mokestį nustato lenktynių organizatoriai, tačiau jis negali būti didesnis nei 2–5 proc. varžybų prizo fondo vertės;
- 138.1.13. jokiose lenktynėse tiems patiems ristūnams neleidžiama bėgti ir su vežimėliu, ir pabalnotiems;
- 138.1.14. Žirgai, dalyvaujantys lenktynėse, privalo būti įvykdę bent tokius kvalifikacinius normatyvus, lenktyniaudami ne trumpesnėje kaip 2000 m distancijoje:
  - 138.1.14.1. Dvejų metų ristūnai - iki 1:33,00;
  - 138.1.14.2. Trejų metų ristūnai – iki 1:26,00;
  - 138.1.14.3. Ketverių metų ir vyresni ristūnai – iki 1:24,00.
- 138.2. jeigu pagal šias taisykles organizuojamose lenktynėse lenktyniauja tik kumeliukai, atvesti ir išauginti Europos Sąjungos valstybėje narėje arba ES prilygintoje valstybėje ir įrašyti į Lietuvos Respublikos ristūnų kilmės knygas arba toks įrašas padarytas tos šalies paskirtos institucijos, privaloma, atsižvelgiant į amžių ir lytį, lenktynių sąlygose vartoti vieną iš šių formuluočių:
  - 138.2.1. jeigu leidžiama lenktyniauti tik nekastruotų ristūnų arba iškastruotų ristūnų prieaugliui:
    - 138.2.2. nekastruotiems ir iškastruotiems ristūnams (iki 5 metų);
    - 138.2.3. nekastruotiems ir iškastruotiems ristūnams (vyresniems nei 4 metų);
    - 138.2.4. tik nekastruotiems ristūnams;
    - 138.2.5. ristūnams, išskyrus iškastruotuosius (iki 5 metų);
    - 138.2.6. ristūnams, išskyrus iškastruotuosius (vyresniems nei 4 metų);
    - 138.2.7. jeigu leidžiama lenktyniauti tik kumelėms:
      - 138.2.7.1. kumelaitėms (iki 5 metų);
      - 138.2.7.2. kumelėms (vyresnėms nei 4 metų);
  - 138.3. nekastruotų ristūnų, iškastruotų ristūnų arba kumelių nurodomas tik amžius arba gimimo metai;
  - 138.4. nekastruotų ristūnų ir kumelių nurodomas tik amžius arba metai, pažymint „išskyrus iškastruotuosius“;
  - 138.5. jeigu lenktyniaus tik kumeliukai, atvesti ir išauginti Lietuvos Respublikoje arba užsienio valstybėse, tačiau pagal galiojančią tvarką įrašyti į Lietuvos Respublikos ristūnų kilmės knygas, varžybų programoje privaloma nurodyti, kad tai nacionalinės lenktynės;

- 138.6. jeigu lenktyniaus kumeliukai, įrašyti į Lietuvos Respublikos ristūnų kilmės knygas neatsižvelgiant į jų atvedimo šalį, varžybų programoje privaloma nurodyti, kad tai – tarptautinės lenktynės;
- 138.7. jei kvalifikacijos sąlygos ir sąlygos, numatančios distancijos nukėlimą arba suteikiančios distancijos pranašumą neatitinka, pirmenybė teikiama kvalifikacijos sąlygoms;
- 138.8. kiti reikalavimai gali būti numatyti Lietuvos Respublikos teisės aktuose ir tarptautiniuose susitarimuose, reglamentuojančiuose ristūnų sportą.
139. Į roges ar rogutes pakinkyti ristūnai išbandomi ne jaunesni kaip trejų metų, vieno hito distancijose nuo 1600 m iki 4000 m.
140. Varžybose – bandymuose (konkursuose) ir lenktynėse leidžiama dalyvauti: dvimečiais ristūnais – ne daugiau kaip tris kartus, trimečiais ristūnais – ne daugiau kaip keturis kartus, keturmečiais ir vyresniais ristūnais – ne daugiau kaip penkis kartus per mėnesį. Neleidžiama ristūnams varžybose – bandymuose (konkursuose) ir lenktynėse dalyvauti tris dienas iš eilės.
141. Visų amžiaus grupių ristūnams leidžiama varžytis tik dėl vieno prizo per dieną ir ne daugiau kaip dėl dviejų prizų per savaitę, neskaitant vadeliotojų varžybų.
142. Dvejų metų ristūnai išbandomi su to paties amžiaus ristūnais. Trejų ir ketverių metų ristūnus leidžiama išbandyti kartu su vieneriais metais vyresniais ristūnais, atsižvelgiant į jų asmeninius rekordus ir paskutinių trejų lenktynių laiko rezultatus.
143. Varžybose – bandymuose (konkursuose) ir lenktynėse dėl prizo turi dalyvauti ne mažiau kaip keturi ristūnai, o respublikinėse lenktynėse – ne mažiau kaip penki ristūnai. Dėl pateisinamų priežasčių išbraukus didesnę ristūnų skaičių ir važivime jų nelikus privalomo minimumo, leidžiama kelis važivimus sujungti į vieną.
144. Ristūno savininko pageidavimu trejų metų ir vyresni ristūnai gali būti išbandomi standartinėje distancijoje rekordiniuose bėgimuose. Šios rūšies varžybose – bandymuose (konkursuose) ir lenktynėse leidžiama kartu startuoti pagalbiniam ristūnui, tačiau finišuoti priekyje privalo išbandomas ristūnas. Pasiekus hipodromo arba Lietuvos Respublikos rekordą šioje išbandymo rūšyje būtina atlikti patikros testą, ar nebuvo vartojamas dopingas.
145. Rekordiniai rezultatai fiksuojami teisėjų kolegijos protokoluose, prie pasiekto rezultato įrašant raidę „R“. Nurodant ristūno absoliutų rekordą, pateikiami abu rekordai: pasiektas bendrame take ir pasiektas rekordinio bėgimo metu naudojant pagalbinį ristūną (su raide „R“).
146. Greičio standartus nustato hipodromai atsižvelgdami į amžiaus grupes ir metų laiką.

Paraiškų varžyboms administravimas

147. Paraiškų varžyboms registravimo būdai:
- 147.1. paraišką privalo pateikti asmuo, kuris pagal šių taisyklių nuostatas yra laikomas paraiškoje nurodyto ristūno savininku arba turi savininko suteiktą įgaliojimą;
- 147.2. jeigu ristūnas priklauso keliems savininkams ar organizacijai, paraišką privalo pateikti tas asmuo, kuriam yra suteikti įgaliojimai leisti žirgui lenktyniauti jo vardu, organizacijos vadovas ar jo įgaliotas atstovas. Už paraiškos dėl šio ristūno pateikimą atsako visi ristūno savininkai;

147.3. asmuo, laikinai perleidęs teisę disponuoti ristūnu, išlaiko teisę pateikti paraiškas, susijusias su šio ristūno dalyvavimu lenktynėse, bet tik toms, kurios vyks pasibaigus tokio perleidimo terminui.

Norint pateikti paraišką parduodamų ristūnų lenktynėms, būtinas rašytinis visų ristūno savininkų sutikimas.

148. Varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančios institucijos, gavusios ristūno registracijai būtinus dokumentus, pagal šių taisyklių nuostatas turi teisę paraiškas pripažinti galiojančiomis. Kai paraiška buvo pripažinta negaliojančia dėl nusišlytų neteisėtų faktų, atsakomybė tenka ristūno savininkui.

149. Paraiškų teikimo terminus nustato Varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančios institucijos.

150. Lenktynių rengėjai privalo nepriimti paraiškų, pasirašytų asmens, kuriam taikytas:

150.1. išbraukimas iš asmenų, kuriems suteiktas leidimas treniruoti, sąrašo;

150.2. pašalinimas iki naujo sprendimo priėmimo iš patalpų, skirtų sverti;

150.3. pašalinimas iš varžybų organizatoriams priklausančių treniruočių aikštynų.

151. Lenktynių rengėjai privalo nepriimti jokių paraiškų iš asmenų, susijusių su suspenduotu ristūnu.

152. Už pateiktų paraiškų duomenų teisingumą visada atsako ristūnų savininkai, net jeigu jie patys jų nepildė.

153. Joks paraiškos pakeitimas, net jeigu jį būtų galima pateisinti *force majeure*, negali būti padarytas pasibaigus nustatytam jų priėmimo terminui.

154. Kai paraiška yra negaliojanti, ristūnas negali dalyvauti lenktynėse arba jis diskvalifikuojamas.

155. Paraiška yra negaliojanti, kai:

155.1. ristūnas neturi šioms lenktynėms reikiamos kvalifikacijos;

155.2. netinkamai įforminta;

155.3. paraiškoje nenurodyti šie duomenys:

155.3.1. trenerio pavardė (-ės);

155.3.2. lenktynių pavadinimas;

155.3.3. savininko pavardė (-ės);

155.3.4. ristūno vardas ir numeris;

155.3.5. važiavimo (bėgimo) numeris ir (ar) pavadinimas;

155.4. gauta pasibaigus nustatytam terminui, net jeigu tai įvyko dėl *force majeure* aplinkybių;

155.5. pasibaigęs jos galiojimo terminas;

155.6. ją pateikė asmuo, įtrauktas į varžybas – bandymus (konkursus), lenktynes organizuojančios institucijos tvarkomą draudimų sąrašą, arba ristūno vardas yra minėtuose sąrašuose, jeigu ši (šios) paraiška (-os) buvo pateikta (-os) įrašo galiojimo metu.

156. Paraiška taip pat laikoma negaliojančia, kai pateikta lenktynėms, kurios yra anuliuotos. Paraiška lieka galioti, jeigu lenktynės yra atidėtos.

157. Kai paraiška negalioja, savininkui nereikia mokėti netesybų ir ristūnų lenktynių starto mokesčio. Jeigu savininkas arba jo atstovas deklaruoja ristūną lenktynėms, nepaisydamas, kad paraiška negalioja, turi sumokėti visą ristūnų lenktynių starto mokesį. Jeigu numatyta sąlyga, kad šio mokesčio nėra, savininkas privalo sumokėti nustatytą didžiausią netesybų baudą.

158. Jeigu nuo ristūno deklaravimo lenktynėms, nesvarbu, dėl kokios priežasties, išskyrus iškastravimo atvejį, ristūnas nebėra kvalifikuotas ir apie tai prieš pateikiant dalyvio paraišką buvo informuoti varžybų rengėjai, savininkui nereikia mokėti netesybų baudos ir ristūnų lenktynių starto mokesčio.
159. Kai paraiška negalioja, savininkas privalo mokėti tik pačią mažiausią netesybų baudą. Jis moka visą ristūnų lenktynių starto mokesčio sumą, jeigu netesybų baudos dydis nėra nustatytas, arba, nepaisant paraiškos negaliojimo fakto, ristūnas užregistruojamas lenktynių dalyviu.
160. Paraiškos yra negaliojančios, jei registruojantis tais metais, kai turi vykti lenktynės, jos yra keičiamos pasibaigus nustatytam paraiškų priėmimo terminui.
161. Jeigu paraiška negalioja, savininkas privalo sumokėti netesybų baudą arba visą ristūnų lenktynių starto mokesį, jeigu netesybų dydis nėra nustatytas arba laikotarpis, per kurį netesybų dydis turi būti deklaruojamas, praėjo. Tačiau, jeigu ristūnas yra registruojamas lenktynių dalyviu, taip pat privalo sumokėti visą starto mokesį.
162. Draudžiama perleisti su ristūnu susijusius įsipareigojimus be rašytinio ristūno savininko sutikimo. Jei įstatyme ar sutartyje nenumatyta kitaip, ristūnas visada laikomas parduotu arba išnuomotu be jokių įsipareigojimų.

Vadeliotojo ir jojiko atsisakymas dalyvauti lenktynėse, žirgo registravimas dalyvauti lenktynėse

163. Paraiška, pagal kurią ristūnas yra atsiimamas iš lenktynių, tampa neatšaukiama pasibaigus atsisakymo lenktyniauti ir paraiškų priėmimo laikui.
164. Teisė pranešti apie atsisakymą dalyvauti arba teisė atšaukti ristūną priklauso tik tam asmeniui, kuris pateikė paraišką, ir (ar) jo įgaliotam asmeniui.
165. Kiekviena atsisakymo dalyvauti lenktynėse paraiška, pateikta praėjus lenktynių programoje nurodytam laikui, yra negaliojanti.
166. Paraiška apie atsisakymą dalyvauti lenktynėse privalo būti pateikta lenktynių programoje nurodytu adresu ir būdu.
167. Jeigu asmuo, turintis tokią teisę, deklaravo ristūno nedalyvavimo faktą, o ristūnas vis tiek lenktyniauja, ristūnas yra diskvalifikuojamas. Tokiu atveju turi būti sumokėtas ristūnų lenktynių starto mokeskis.
168. Deklaruoti lenktyniausiantį žirgą ir vadeliotoją ar jojiką yra privaloma.
169. Ristūno, vadeliotojo ar jojiko deklaravimas lenktynėms turi būti įformintas taisyklėse nustatyta tvarka.
170. Ristūnas negali dalyvauti lenktynėse, jeigu nebuvo deklaruota, kurią dieną, valandą ir kurioje vietoje pagal lenktynių programą jis lenktyniaus.
171. To paties ristūno negalima registruoti lenktynių rungtims, kurios vyks dvi dienas iš eilės. Be to, žirgas tą pačią dieną gali lenktyniauti tik viename hipodrome ir tik vienoje lenktynėse.
172. Jeigu žirgas pašalinamas iš vieno lenktynių dėl šių taisyklių ar lenktynių sąlygų nesilaikymo, susijusių su dalyvių skaičiaus ribojimu, pateiktoji paraiška yra pripažįstama negaliojančia, o ristūnas, jeigu tai leidžia paraiškų pateikimo terminai, gali būti registruojamas dalyviu kitose varžybose, vykstančiose tą pačią dieną arba po vienos dienos pertraukos.

173. Jeigu pateikus paraiškas dalyvauti keliose lenktynėse, kurios vyks tą pačią dieną arba dvi dienas iš eilės, paraiška (paraiškos) nebuvo anuliuota atrankos būdu, o ristūnas vis tik lieka registruotas lenktynėms pažeidžiant šių taisyklių 171 punkto nuostatas, asmeniui, pateikusiam paraišką, yra skiriama bauda.
174. Jeigu ristūnas dalyvauja nors vienoje varžybose pažeidžiant šių taisyklių 172 punktą, jis yra diskvalifikuojamas, o varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynės organizuojančios institucijos sprendimu gali būti pašalintas iš visų hipodromų iki vieno mėnesio. Diskvalifikuojant minėtą ristūną šiam startavus, pašalinimo terminas dvigubinamas.

Ristūnų lenktynių starto mokestis ir netesybos

175. Ristūnų lenktynių starto mokestis mokamas paraiškos pateikimo metu.
176. Kai žirgų lenktynėse yra nustatytas ir netesybų baudos dydis, paraiškos pateikimo metu reikalaujama sumokėti tik netesybų baudą. Starto mokestį būtina sumokėti iki ristūnui atsiimti nustatyto laiko, jei toks laikas yra nustatytas. Jeigu laikas, kada reikia pateikti šią atsisakymo deklaraciją, nenurodytas, ši išimtis netaikoma, o ristūnų lenktynių starto mokestį reikalaujama sumokėti paraiškos pateikimo metu.
177. Jeigu yra nustatyti keli netesybų baudos dydžiai, tai, pateikiant paraišką, reikalaujama pasirinkti mažiausią. Papildomą netesybų baudą būtina sumokėti deklaruojuojant pirmą kartą atsisakius lenktyniauti ir t. t., o to nesilaikant, ristūnas gali būti pašalintas iš lenktynių šių taisyklių nustatyta tvarka. Likusi įmokos dalis – ristūnų lenktynių starto mokestis turi būti sumokėtas paraiškos pateikimo metu.
178. Lenktynių organizatoriai turi teisę neleisti ristūnui dalyvauti lenktynėse, jei nėra sumokėtas privalomas ristūnų lenktynių starto mokestis.

Lenktynių eiga

179. Prieš kiekvienas lenktynės garsinis signalas praneša svėrimo pradžią. Svėrimo procedūra negali būti paskelbta anksčiau negu nustatyta lenktynių programoje.
180. Žirgų dalyvavimo lenktynėse patvirtinimo tvarka:
- 180.1. savininkai arba jų atstovai privalo patvirtinti varžybų organizatoriui apie jų žirgų dalyvavimą;
  - 180.2. kiekvienose lenktynėse (išskyrus šiose taisyklėse numatytas išimtis) patvirtinimo laikas baigiasi praėjus 5 min. po signalo, pranešančio svėrimo procedūrų pradžią;
  - 180.3. galimi lenktynių programos pakeitimai, laikantis šių taisyklių 179.2 punkte nustatyto termino, turi būti paskelbti lenktynių dalyviams ir žiūrovams;
  - 180.4. ristūnų, užregistruotų lenktynėms, vadeliotojai ar jojikai, prieš stodami į starto vietą, privalo išklausti lenktynių teisėjo nurodymus;
  - 180.5. jeigu ristūnas lenktyniauja neįvykdžius nustatytų dalyvavimo patvirtinimo reikalavimų, jis bus diskvalifikuotas, net jeigu jo užimta vieta finiše nesuteikia jam teisės į jokią išmoką.
181. Jeigu ristūnas, kuris buvo užregistruotas lenktynėms, iš jų atšaukiamas, lenktynių teisėjai privalo prašyti trenerį arba jo atstovą pasiaiškinti. Jeigu paaiškinimas nepagrįstas, gali būti skiriama bauda.

Privalomos procedūros prieš lenktynes

182. Reikalavimas vadeliotojams ir jojikas prisistatyti:
- 182.1. prieš lenktynes baigiantis laikui, skirtam paraiškai pateikti, kiekvienas vadeliotojas ar jojikas su lenktynių apranga privalo prisistatyti lenktynių teisėjams paskirtoje vietoje, nesvarbu, kokios ristūnų lenktynės vyks – lenktyniniu vežimėliu ar su raiteliu (pabalnotais ristūnais);
  - 182.2. lenktynėse lenktyniaujantis ristūnas yra diskvalifikuojamas, net jeigu pagal ristūnų klasifikaciją finiše nesuteikiama jam teisė į jokią išmoką, jei jo jojikas neprisistato prieš šias lenktynes už svėrimą atsakingam asmeniui. Dėl šio sprendimo (iki signalo, pranešančio svėrimo prieš lenktynes pabaigą) gali būti pateikta pretenzija, kuri turi būti išnagrinėta nedelsiant;
  - 182.3. lenktynių teisėjai gali atleisti vadeliotojus ar jojikus nuo būtinybės prisistatyti jiems prieš kiekvieną bėgimą tik tuo atveju, jei programos reikalavimus atitinkantis patikrinimas atliekamas prieš vadeliotojų ar jojikų išėjimą ant tako. Tada vadeliotojas ar jojikas būtinai privalo prisistatyti lenktynių teisėjams iki pirmųjų lenktynių, kuriose jie dalyvauja.
183. Privalomas lenktynių aprangos patikrinimas:
- 183.1. lenktynių aprangą sudaro: apsauginis šalmas, striukė ilgomis rankovėmis, balta apykaklė, baltos kelnės, auliniai batai (pabalnotų ristūnų lenktynėms) arba juodi bateliai;
  - 183.2. atsižvelgiant į oro sąlygas, leidžiama naudoti šalną ir kelnes iš sintetinės medžiagos;
  - 183.3. vadeliotojui ar jojikui, kuris nedėvi visos aprangos arba dėvi nešvarią ir netvarkingą aprangą, gali būti skiriama bauda.
184. Svorio kontrolė ir apribojimai:
- 184.1. ristūnų lenktynėse kiekvieno jojiko reikalaujama patvirtinti savo svorį (be batų, flanelės diržo, pavadžio ir vytinio). Lenktynių teisėjai privalo kontroliuoti, bet apgaulės atveju jie neatsako už šio svėrimo metu galimas klaidas;
  - 184.2. ristūnų lenktynėse su raiteliu, nesant kitų nurodymų, raitelio svoris nustatomas pagal žirgų amžiaus grupes: 3 metų – 60 kg; 4 metų – 63 kg; 5 metų ir daugiau – 67 kg; 3 ir 4 metų kumelaitės neša 2 kg mažiau negu nekastruoti arba kastruoti kumeliukai;
  - 184.3. ristūnų lenktynėse lenktyniniu vežimėliu, jeigu nėra kitų nurodymų, leidžiamas bet koks vadeliotojo svoris.
185. Distancijos kontrolė vykdoma šia tvarka:
- 185.1. lenktynėse su jėgų išlyginimu distancijoje treneriai arba jų atstovai privalo asmeniui, atsakingam už svėrimą, patvirtinti, kokį nuotolį turi bėgti jų žirgai, atsižvelgiant į lenktynių sąlygas ir į lenktynių programos nurodymus;
  - 185.2. pasibaigus prisistatymui skirtam laikui, distancijos pakeisti negalima;
  - 185.3. lenktynių teisėjai privalo neleisti startuoti ristūnui, jei jo treneris arba jo atstovas pareiškia norą, kad ristūnas lenktyniautų kitoje distancijoje negu buvo deklaruota svėrimo metu;
  - 185.4. už jojiko svorį ir už distancijas, kuriose ristūnai registruojami bėgti, atsako patys savininkai arba jų atstovai;

- 185.5. pasikeitimai, įvykę užregistravus ristūną lenktynėms, turi būti tinkamai įforminti;
- 185.6. jeigu dėl *force majeure* aplinkybių ar kitos priežasties ristūnas negali dalyvauti lenktynėse, tai, remiantis trenerio arba jo atstovo prašymu, jam leidžiama nelenktyniauti. Jeigu ristūnas po leidimo nedalyvauti vis tiek lenktynėse dalyvauja, jis yra diskvalifikuojamas, o jo treneriui skiriama bauda.
186. Pretenzija dėl prieš startą privalomų procedūrų gali būti pateikta prieš signalą, skelbiantį svėrimo prieš lenktynes pabaigą. Ši pretenzija turi būti išnagrinėta nedelsiant.

VII. VADELIOTOJO IR JOJIKO PAREIGOS PO LENKTYNIŲ

187. Vadeliotojai, teisėjų patvirtinimu, užėmę penkias pirmąsias vietas ristūnų lenktynėse su raiteliu (pabalnotais ristūnais), taip pat laimėję arba užėmę prizines vietas vieno žirgyno ristūnų lenktynėse, jodikai privalo likti ant žirgo ir iš naujo prisistatyti lenktynių teisėjams nurodytoje šiam tikslui vietoje, nesvarbu, ar jie privalo svertis, ar ne.
188. Ristūnų lenktynes su raiteliu (pabalnotais ristūnais) ristūnus į svėrimo patalpas būtina įvesti nubalnotus ir laukti ten, kol jodikas bus pasvertas. Privaloma pasverti viską, ką neša žirgas, išskyrus batus, flanelės diržą, pavadį ir vytinį.
189. Jodikai negali palikti svėrimo patalpų, kol negavo atsakingo už svėrimą asmens leidimo.
190. Svėrimo procedūros po lenktynių pabaigą praneša signalas, kuris gali būti skelbiamas tik tada, kai visi jodikai, išskyrus *force majeure* aplinkybes, vėl sugrįžo svertis.
191. Jeigu vadeliotojas ar jodikas dėl *force majeure* aplinkybių nebegali sėsti į lenktytinį vežimėlį arba ant ristūno, jis turi ateiti pėsčiomis arba būti atneštas, bet tik tuo atveju, jei yra atliekamas privalomas patikrinimas.
192. Išimties atveju lenktynių teisėjai gali atleisti jodiką nuo svėrimo procedūros po lenktynių, jeigu jam dėl nelaimingo atsitikimo turi būti suteikta medicinos pagalba.
193. Ristūnas gali būti diskvalifikuotas, nors jo užimta vieta finiše ir nesuteikia teisės į jokią išmoką, jeigu:
- 193.1. vadeliotojas ar jodikas, pasibaigus lenktynėms, neprisistato lenktynių teisėjams tam skirtoje vietoje arba prieš jiems prisistatant, išskyrus *force majeure* aplinkybes, nulipa nuo ristūno;
- 193.2. vadeliotojas ar jodikas, pasibaigus lenktynėms, neprisistato lenktynių teisėjams arba jų įgaliotam asmeniui tam skirtoje vietoje praėjus 5 min. po to, kai kiti jodikai sugrįžo svertis;
- 193.3. lenktyniavo varžybose kitu numeriu, nei buvo nurodyta programoje, jei ši klaida padarė žalos bent vienam iš jo varžovų;
- 193.4. dalyvavo kitos distancijos lenktynėse, nei buvo nurodyta lenktynių sąlygose;
- 193.5. jodiko svoris buvo mažesnis už nustatytąjį lenktynių sąlygose arba dalį distancijos ristūnas bėgo be jodiko ar vadeliotojo;
- 193.6. lenktyniavo asmuo, kuris pašalintas iš lenktynių ar jo dalyvavimas suspenduotas, arba lenktyniavo kitas asmuo, neturintis leidimo vadelioti ar joti, arba asmuo, kuriam neleista lenktyniauti pagal šių taisyklių nuostatas. Jeigu lenktyniavo asmuo, neatitinkantis šiose taisyklėse išdėstytų reikalavimų arba nesilaikantis

privalomų prieš lenktynes ir po lenktynių procedūrų, tokiam asmeniui gali būti skiriama bauda. Savininkas arba treneris, prisidėjęs prie šių pažeidimų, taip pat gali būti nubaustas bauda.

194. Jojikui, kuris, pažeisdamas šių taisyklių nuostatas, neatvyksta pasisverti po lenktynių arba nulipa nuo žirgo anksčiau, negu atvyko į nurodytą vietą, atsižvelgiant į aplinkybes, gali būti skiriama bauda. Pretenziją dėl šių sprendimų gali būti pateikta iki signalo, skelbiančio apie svėrimo pabaigą, ir privalo būti išnagrinėta nedelsiant.
195. Pretenzija dėl svorio, kurį neša žirgas, netikslumo gali būti pateikta tik iki jojiko, kurio svoris yra ginčo objektas, išėjimo iš svėrimo patalpos. Šia tvarka pateikta pretenzija privalo būti išnagrinėta prieš signalą, skelbiantį svėrimo procedūros po lenktynių pabaigą.
196. Pretenzija dėl žirgo nubėgtos distancijos, atsižvelgiant į jo savininko ar jo atstovo pateiktą informaciją svėrimo metu, gali būti pateikta iki signalo, pranešančio apie svėrimo po lenktynių procedūros pabaigą. Ši pretenzija privalo būti išnagrinėta nedelsiant.
197. Pretenzija dėl žirgo nubėgtos distancijos, atsižvelgiant į lenktynių sąlygas, gali būti pateikta prieš lenktynes arba per 10 kalendorinių dienų po lenktynių. Jeigu ši pretenzija nenagrinėjama prieš lenktynes, ji pradeda nagrinėti kitą dieną po lenktynių.
198. Pretenzija dėl neteisėto vadeliotojo ar jojiko, kurie buvo išbraukti arba laikinai nušalinti, nes neturėjo leidimo vadelioti ar joti, arba kuriems nebuvo leista vadelioti ar joti pagal šių taisyklių nuostatas, gali būti pateikta prieš lenktynes arba per 15 kalendorinių dienų po lenktynių. Jeigu šia tvarka užregistruota pretenzija nenagrinėjama prieš lenktynes, ji nagrinėjama kitą dieną po lenktynių.

Startas

199. Laiko prieš startą kontrolę atlieka starto teisėjas.
200. Jeigu praėjus 15 min. po signalo, pranešusio svėrimo procedūrų pradžią, ne visi jojikai yra pasiruošę, starto teisėjas gali duoti startą tiems, kurie yra pasiruošę lenktyniauti.
201. Likus 3 minutėms iki starto, ristūnai privalo prisistatyti teisėjų kolegijai. (Varžybas rengianti institucija turi teisę keisti prisistatymo laiką)
  - 201.1. Vėluojančiam jojikui ar vadeliotojui, atsižvelgiant į aplinkybes, gali būti skiriama bauda.
202. Vadeliotojas ar jojikas po prisistatymo negali išvažiuoti iš hipodromo.
203. Prisistatymas laikomas prasidėjusiu kai pirmas ekipažas atvyksta prisistatyti po teisėjų kvietimo.
204. Po prisistatymo kiekvienas jojikas ar vadeliotojas turi įvykdyti bandomąjį startą tribūnos pusėje. Teisėjai bei hipodromo veterinaras turi teisę paprašyti atlikti papildomą bandomąjį startą.
205. Ristūnų perdavimo starto teisėjui tvarka:
  - 205.1. starto teisėjui įsitikinus, kad visi vadeliotojai ar jojikai yra starto vietoje, ristūnai tampa pavaldūs starto teisėjui;
  - 205.2. esant *force majeure* aplinkybėms arba vadeliotojo ar jojiko prašymui, starto teisėjas pagal savo tarnybinius įgaliojimus gali nuspręsti, kad ristūnas jam nepavaldus. Jo sprendimas yra neatšaukiamas ir iki starto signalo turi būti pateiktas vyriausiajam lenktynių teisėjui;

- 205.3. jeigu šių taisyklių 205.2 punkte nurodytu būdu pašalinti ristūnai dalyvauja ristūnų lenktynėse, jie yra diskvalifikuojami, o vadeliotojui ar jojikai gali būti skiriama bauda;
- 205.4. kiekvienų ristūnų lenktynių starto vieta turi būti nustatyta atsitiktiniu keliu naudojantis specialiomis kompiuterinėmis programomis.
- 205.5. handikapo lenktynėse starto teisėjas, prieš duodamas starto signalą, turi įsitikinti, kad kiekvienas lenktynių ristūnas yra distancijoje, kurią svėrimo metu patvirtino savininkas arba jo atstovas;
- 205.6. jeigu hipodrome neįrengti garsiniai ir vizualiniai starto signalai, skirti startui anuliuoti, starto teisėjas turi turėti asistentą vėliavininką. Vėliavėlė pastatoma ant bėgimo tako 200 m atstumu nuo starto linijos;
- 205.7. kai teisėjas nusprendžia, kad startas yra negaliojantis, jis privalo pakelti savo vėliavėlę, o jo asistentas vėliavininkas turi pakartoti šį gestą. Esant galimybei naudojamas garsinis signalas. Po šio signalo vadeliotojai ar jojikai privalo stabdyti žirgus ir vėl stoti prie starto linijos;
- 205.8. starto teisėjas yra vienintelis teisėjas, nustatantis starto teisėtumą;
- 205.9. treneriui, nepakankamai išdresavusiam ristūną startuoti, nepriklausomai nuo to, koku būdu startuojama, gali būti skiriama bauda;
- 205.10. jeigu vadeliotojas ar jojikas nepaklūsta starto teisėjo reikalavimui arba stengiasi įgyti neteisėtą pranašumą, jam gali būti skiriama bauda arba Ristūnų varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančios institucijos sprendimu ne daugiau kaip du mėnesius neleidžiama lenktyniauti visose lenktynėse.
206. Startas gali būti duotas:
  - 206.1. elastine juosta;
  - 206.2. šviesos spinduliais;
  - 206.3. voltu (žirgams startuojant hipodromo nustatyta tvarka.)
  - 206.4. starto mašinomis (autostartas).
207. Duodant startą voltu, maksimalus dalyvaujančių ekipažų skaičius yra 16
  - 207.1. Ekipažui, sukėlusiam negaliojantį startą(per anksti kirto starto liniją, stratavo ne savo tako numeriu), skiriama bauda.
  - 207.2. Ekipažui, sukėlusiam negaliojantį startą antrą kartą tame pačiame važivime, skiriama bauda
  - 207.3. Ekipažas, sukėlusęs negaliojantį startą trečią kartą tame pačiame važivime, diskvalifikuojamas tam važivimui.
208. Duodant startą autostartu, maksimalus dalyvaujančių ekipažų skaičius yra 12.
  - 208.1. Varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančios institucijos turi teisę sumažinti dalyvių skaičių iki 9 autostarte ir 12 voltstarte.
209. Duodant startą elastine juosta arba šviesos spinduliais žirgai kviečiami išsirikiuoti starto teisėjo žinion ir startuoja esant šioms sąlygoms:
  - 209.1. jeigu startuojama nuo vienos linijos, elastine juosta arba šviesos spinduliu užtvėriamas bėgimo takas starto stulpo aukščiau. Plotas, kuriame ristūnai gali atsitraukti nuo finišo linijos, yra ribojamas elastine juosta arba šviesos spinduliu – 50 m nuo starto linijos atstumu;
  - 209.2. handikapo lenktynėse starto vietoje starto linijos stulpelis, nuo kurio ristūnas gali judėti atgal, turi būti apribotas įtemptomis elastinėmis juostomis arba šviesos spinduliu, įtaisytu vienodu atstumu tarp visų starto stulpelių, įskaitant ir paskutinį;

- 209.3. starto komandos atitinka originalų nustatytą garsinį įrašą. Jis užtrunka 7 sekundes ir susideda iš šių elementų: komandos „Į startą“, sekundžių skaičiavimo atgaline tvarka nuo 5 iki 0 ir „Bip“ radijo signalo. Po komandos „1“ elastingės juostos paleidžiamos arba šviesos spindulys išjungiamas ir bėgimo takas tampa laisvas;
- 209.4. kai bėgimo takas su keliomis starto linijomis yra užtvėriamas elastingėmis juostomis arba šviesos spinduliais, jie privalo būti įjungti arba išjungti paskelbus starto komandas per garsiakalbius;
- 209.5. vadeliotojas ar jojikas, užėmęs blogą padėtį, pats atsako už savo starto sąlygas;
- 209.6. starto teisėjas gali anuliuoti starto, skelbiamo per garsiakalbius, tvarką, jeigu:
- 209.6.1. sugenda starto paskelbimo aparatūra;
- 209.6.2. laikotarpyje tarp įvairių starto komandų įvyksta nelaimingas atsitikimas žmogui arba ristūnui;
- 209.6.3. ristūnas prieš nuskambant komandai „1“ išjungia elastingės juostos mechanizmą arba peržengia šviesos spindulį;
- 209.7. norėdamas anuliuoti starto tvarką, teisėjas privalo duoti garsinį ir vizualų signalą arba pakelti savo vėliavėlę. Pasirinkus pastarąjį veiksmą, jo asistentas vėliavininkas atsistoja ant bėgimo tako 200 m atstumu nuo starto linijos ir pakelia savo vėliavėlę, taip pranešdamas vadeliotojams ar jojikams, kad startas yra anuliuotas ir bus kartojamas;
- 209.8. jeigu dėl neteisėto pranašumo, kurį ristūnas įgijo išjungdamas elastingę juostą arba peržengdamas šviesos spindulį, starto teisėjas yra priverstas pakartoti startą, vadeliotojui ar jojikui gali būti skiriama bauda. Varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančios institucijos sprendimu pažeidėjui gali būti atimta turima vadeliotojo ar jojiko licencija.
210. Autostartas (startas paskui starto mašiną) atliekamas šia tvarka:
- 210.1. davus pirmąjį signalą, autostarto mašina viename bėgimo tako taške, kuris pažymėtas raudonu skrituliu ir yra ne arčiau kaip 400 m iki starto stulpo, laukia ristūnų. Nuo šio momento ristūnai tampa pavaldūs starto teisėjui ir pagal starto teisėjo komandą užima jiems paskirtas vietas;
- 210.2. starto mašina, likus 400 metrų iki starto linijos, pradeda lėtai ir tolygiai judėti į priekį link oranžinio skritulio, esančio 150 m atstumu nuo starto linijos. Likus 100 metrų iki starto linijos visi bėgime dalyvaujantys žirgai turi būti išsirikiavę už autostarto mašinos sparnų;
- 210.3. Ekipažai, startuojantys 1-8 numeriu, turi būti išsirikiavę pirmoje eilėje tiesiai už starto mašinos sparnų, savo starto numerį žyminčioje pozicijoje. Ekipažai, startuojantys 9-12 numeriu, disponuoja 4 starto pozicijomis antroje eilėje. T.y. 9 numeris startuoja iš paskos 1-2 ekipažui, 10 numeris 3-4 ekipažui ir atitinkamai 11 ir 12 numeriai.
- 210.4. pravažiuojant šį skritulį, starto mašinos greitis, kol pasiekiamas žalias skritulys, esantis 75 m atstumu iki starto linijos, didėja ir ji pasitraukia, leisdama ristūnams pasiekti jų didžiausią greitį;
- 210.5. starto teisėjo komanda „Pirmyn“, paskelbta pravažiavus geltoną skritulį, įskaito startą ir starto kartoti nebegalima;
- 210.6. Visi dalyvaujantys ekipažai, esantys pirmoje eilėje už starto mašinos sparnų, turi privažiuoti prie pat sparnų. Neprivažiuojantiems vadeliotojams gali būti skiriama bauda.

- 210.7. starto įžanginės procedūros gali būti kartojamos tik šiais atvejais:
  - 210.7.1. esant starto mašinos techniniams nesklaidumams;
  - 210.7.2. įvykus nelaimingam atsitikimui;
  - 210.7.3. vienam iš lenktynių dalyvių įgijus neteisėtą pranašumą, kai jis užvažiavo už starto mašinos sparnų;
- 210.8. lenktynių dalyviui buvus ne jam paskirtoje vietoje, vadeliotojui ar jojikui gali būti skiriama bauda;
- 210.9. klaidingo starto atveju varžovai apie tai įspėjami garsiniu signalu. Šiuo atveju starto mašina nedelsdama nuvažiuoja nuo bėgimo tako ir atsistoja pradiniame taške. Starto teisėjas prižiūri, kad varžybų dalyviai užimtų savo vietą ir joje būtų;
- 210.10. jeigu dėl kokios nors priežasties starto mašina negali būti naudojama, startas yra duodamas pagal tokią pat schemą kaip ir naudojant starto mašiną;
- 210.11. autostarto atveju varžovas, nesilaikantis jam paskirtos vietos arba įgijęs neteisėtą pranašumą, gali būti diskvalifikuotas tuoj pat po starto užskaitymo.
211. Važiavimo dalyvis gali pasilikti starte tik avarijos atveju, nepaklusus ristūnui arba pagal starto teisėjo komandą. Jeigu ristūnas nedalyvavo starte, tai laikoma šiurkščiu pažeidimu.
212. Iki starto linijos kirtimo niekas iš važiavimo dalyvių neturi teisės keisti savo starto numeriu fiksuoto tako.
213. Starte visi važiavimo dalyviai turi užtikrinti drausmę ir besąlygiškai klausyti nurodymų starto teisėjo, kuriam suteikiama teisė už taisyklių ir drausmės pažeidimus neleisti startuoti prasižengusiam vadeliotojui, pranešant pražangos pobūdį vyr. teisėjui.
214. Važiavimo pradžią fiksuoja starto teisėjo komanda – nuleista vėliavėlė, vyr. teisėjo signalas, kertant starto liniją pirmam ristūnui, paleidžiami chronometrai.
215. Visi ristūnai, kirtę starto liniją pagal starto teisėjo komandą, laikomi dalyvavę važiavime.
216. Važiavimo dalyviams pradėjus važiavimą be starto teisėjo komandos ir vyr. teisėjo signalo, važiavimas neužskaitomas.
217. Bauda gali būti paskirta vadeliotojui ar jojikui, kuris:
  - 217.1. sulaukė starto paskelbimą;
  - 217.2. nevykdė starto teisėjo nurodymų;
  - 217.3. bandė įgyti neteisėtą pranašumą, išvažiuodamas/išjodamas už starto mašinos sparnų;
  - 217.4. trukdė varžovui arba užkliudė starto automobilį;
  - 217.5. išprovokavo klaidingą startą;
  - 217.6. nestovi jam paskirtoje vietoje.
218. Prasižengus pakartotinai, vadeliotojas ar jojikas gali būti pašalintas iš lenktynių.
219. Pradedantiesiems vadeliotojams ar jojikams ir arklīninkams-vadeliotojams ar jojikams baudos, numatytos už starto procedūros pažeidimą, gali būti pakeistos leidimo tam tikram laikui vadelioti ar joti atėmimu. Toks pakeitimas gali būti padarytas tik varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančios institucijos spėndimu.

Lenktynių eigos kontrolė, draudimai, incidentai, diskvalifikacijos

220. Vadeliotojai ir jojikai privalo žinoti, kokią distanciją jie turi įveikti.

221. Vadeliotojui ar jojikai, kuris apsiriko distancijoje arba kuris nesilaiko šių taisyklių 221 punkto reikalavimų, gali būti skiriama bauda arba ristūnų varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančios institucijos atimta teisė iki 3 mėnesių dalyvauti lenktynėse.
222. Kai ristūnas lenktyniaudamas išbėga iš bėgimo tako arba kai jo pakinktai dėl jojiko ar vadeliotėjo tyčinių manevrų nuolat gadina bėgimo tako apvadą, jis gali būti diskvalifikuotas, net jeigu jo klasifikacija finiše nesuteikia jam teisės į jokią išmoką.
223. Jei ristūnas nenubėga nurodytos lenktynių distancijos, jis gali būti diskvalifikuotas, net jeigu jo klasifikacija finiše nesuteikia jam teisės į jokią išmoką.
224. Kai suklydus arba sąmoningai ristūnas bėga kitą nuotolį, negu buvo deklaruotas svėrimo metu arba nurodytas paraiškoje, jis diskvalifikuojamas, o jo vadeliotojas ar jojikas gali būti baudžiamas bauda.
225. Pretenzija dėl šių taisyklių 221–224 punktų reikalavimų gali būti pateikta prieš signalą, skelbiantį svėrimo procedūros, vykdomos po lenktynių, pabaigą. Ši pretenzija privalo būti išnagrinėta nedelsiant.
226. Lenktynės sustabdomos, jeigu po galiojančio starto įvyksta nelaimingas atsitikimas, kurio pasekmės kelia pavojų, dėl:
- 226.1. vadeliotėjo ar jojiko kritimo lenktynių pirmoje 500 m atkarpoje ir palaido ristūno buvimo tarp lenktyniaujančiųjų;
  - 226.2. vieno varžybų dalyvio bėgimo priešpriešine lenktynių kryptimi;
  - 226.3. parkritusio ristūno užtverto bėgimo tako;
  - 226.4. kitų aplinkybių, trukdančių įprastinę varžybų eigą.
227. Lenktynių teisėjai turi teisę sustabdyti lenktynes ir apie tai specialiu garsiniu signalu nedelsdami informuoti suinteresuotus asmenis.
228. Lenktynes galima pakartoti tik tą pačią dieną. Kitą dieną lenktyniauti nėra leidžiama, o lenktynės paskelbiamos negaliojančiomis.
229. Jeigu lenktynėse buvo bėgama ne lenktynių programoje iš anksto paskelbta arba dėl klaidos lenktynių programoje klaidingai nurodyta distancija, lenktynės privalo būti pakartotos tą pačią dieną. Teisėjams pripažinus, kad pakartotinės lenktynės neįmanomos, jos yra paskelbiamos negaliojančiomis, o prizas sugrįžta į lenktynių fondą arba rėmėjams. Ristūnai, dalyvavę tokiose lenktynėse, laikomi nelenktyniavusiais.
230. Bėgimo juostos pakeitimas galimas tik šiose taisyklėse numatytais atvejais ir tvarka.
231. Vadeliotojas ir jojikas gali keisti savo juostą bėgimo metu tik turėdamas pakankamai vietos šiam manevrui, kad nesukliudytų savo varžovui.
232. Vadeliotojas ar jojikas, užimantis vedančiojo poziciją varžybų metu, turi laikytis pirmojo tako, t.y. važiuoti arba joti neatsitraukus nuo hipodromo važiuojamosios dalies vidinės ribos.
- 232.1. Vadeliotojui ar jojikai, nesilaikančiam 232 punkte nurodytos važiavimo trajektorijos, gali būti skiriama bauda.
233. Jeigu ristūnas, keisdamas juostą distancijoje trukdo kitam žirgui, jį stumteli arba užkabina, lenktynių teisėjai gali skirti vadeliotojui baudą, išskyrus atvejį, kai susidūrimas įvyksta dėl trečio ar nukentėjusio ristūno kaltės.
234. Pretenzija dėl šių taisyklių 230–232 punktuose numatytų reikalavimų gali būti pateikta žodžiu per 3 min. po finišo arba per 15 min. po lenktynių pabaigos. Ši pretenzija privalo būti išnagrinėta nedelsiant.

235. Ristūnā, kuris pažeidė šių taisyklių nuostatas dėl bėgimo juostos keitimo, lenktynių teisėjai gali jį diskvalifikuoti tik iš dalies, jo vietą perkeldami už to ristūno arba ristūnų, kuriems jis trukdė.
236. Jeigu vadeliotojas ar jojikas distancijoje keisdamas bėgimo juostą dėl savo klaidos distancijoje keisdamas bėgimo juostą trukdo vienam iš savo varžovų, jį pastumia arba užkabina, lenktynių vyriausiasis teisėjas, atsižvelgdamas į aplinkybes, gali skirti jam baudą.
237. Nelaimingo atsitikimo vadeliotojui ar jojikui lenktynių take pasekmės ir su tuo susijusios procedūros:
- 237.1. jeigu vadeliotojas ar jojikas atvyko prie starto stulpo prieš starto pradžią, bet dėl kokio nors nelaimingo atsitikimo nebegali lenktyniauti, jo ristūnu gali lenktyniauti kitas asmuo, atitinkantis visus lenktynių vadeliotojams ar jojikams taikomus reikalavimus, išskyrus svėrimo prieš lenktynes procedūros atlikimą ir reikalavimą dėvėti tam tikrų spalvų sportinę aprangą.
238. Ristūnai privalo distancijoje bėgti tinkama risčia. Ristūnas, pradėjęs bėgti kita bėgsena, turi būti nedelsiant ir nekludant kitiems varžovams priverčiamas bėgti tinkama risčia.
239. Vadeliotojui ar jojikui, kuris nebando priversti ristūno pakeisti bėgseną, nors aplinkybės tai leidžia padaryti, arba nepasitraukia iš lenktynių dėl jo ristūno diskvalifikavimo, gali būti skiriama bauda.
240. Ristūnas net ir tuo atveju, jeigu pagal jo klasifikaciją finiše nesuteikiama teisė į jokią išmoką, yra diskvalifikuojamas, jeigu:
- 240.1. šuoliuodamas arba bėgdamas eidine, įgyja arba išsaugo lemiamą pranašumą prieš savo varžovus;
- 240.2. neskačiuojant jo klaidų, nubėga 50 m bet kuriuo netinkamu judėjimo būdu su didėjančia progresija distancijos pabaigoje arba šuoliavo daugiau kaip 100 m distancijos atkarpoje, nors ir buvo valdomas;
- 240.3. padaro 5 šuolius šuoliuodamas arba bėgdamas eidine paskutinėje distancijos atkarpoje, pažymėtoje signaliniu raudonu ir baltu skydu, arba taip pasiekia finišo stulpą.
241. Raudonas ir baltas signalinis skydas, atsižvelgiant į bėgimo tako konfiguraciją, yra įtaisomas nuo 100 iki 200 metrų atstumu iki finišo stulpo.
242. Ristūnas gali būti diskvalifikuojamas, net jeigu pagal jo vietą finiše nesuteikiama teisė į jokią išmoką, jeigu:
- 242.1. įgyja arba išlaiko lemiamą pranašumą prieš savo varžovus bėgdamas kitu būdu negu tinkama risčia;
- 242.2. padaro daugiau kaip 5 šuolius bėgdamas vienu iš netinkamų bėgimo būdų paskutinėje 100 m iki finišo distancijos atkarpoje.
- 242.3. Kiekvienas sprendimas dėl ristūno diskvalifikavimo už netinkamą bėgseną turi būti priimtas nedelsiant, t. y. bėgimo metu arba iki signalo, skelbiančio svėrimo procedūros pabaigą. Sprendimas yra neginčijamas.
243. Vadeliotojai, dalyvaujantys važiavime, turi siekti pergalės, o jeigu tai neįmanoma – siekti kuo aukštesnės prizinės vietos. Šiam tikslui pasiekti būtina panaudoti visas leidžiamas ristūno raginimo priemones, išskyrus atvejus, kuomet ristūnas sušlubuoja, gauna traumą arba pastebimi aiškūs nukrypimai nuo taisyklingos risčios aliūro.
244. Kai veikia totalizatorius, važiavimo dalyviams draudžiama nutraukti važiavimą be pateisinamos priežasties. Nutraukęs važiavimą, dalyvis turi skubiai pranešti teisėjų

kolegijai važiavimo nutraukimo priežastį. Pateisinamos priežastys: vežimėlio, pakinktų arba ristūno būklė, dėl kurios tęsti važiavimą pavojinga.

245. Vieno hito važiavimuose turi teisę nebaigti distancijos tik už pražangas diskvalifikuoti vadeliotojai.
- 245.1. Diskvalifikuotas ekipažas gali palikti varžybų taką netrukdydamas kitiems dalyviams.
- 245.2. Diskvalifikuotas ekipažas turi baigti distanciją netrukdydamas kitiems dalyviams, jei buvo diskvalifikuotas likus mažiau nei vienam ratui iki finišo.
246. Vadeliotojas negali keisti važiavimo krypties, jeigu trukdo iš paskos važiuojančiam vadeliotojui, taip pat prispausdamas kitus dalyvius arba kitokiais būdais jiems trukdydamas (krosingas).
247. Vadeliotojas, išvažiavęs į finišo tiesiąją, jeigu priekyje nėra lenkiamo ristūno, turi griežtai laikytis pasirinktos krypties, bereikalingai manevruojančiam vadeliotojui teisėjai gali skirti baudą.
248. Vadeliotojas važiavimo metu turi teisę paraginti savo ristūną vadėlemis arba vytiniu, nemojuodamas juo į šalį ir netrukdydamas kitiems vadeliotojams. Ristūnų lenktynėse lenktyniniu vežimėliu vadeliotojas privalo laikyti vadeles abiem rankomis ir vytinį naudoti nukreiptą tiesiai į ristūną, nedarant judesių atgal arba į šonus, leidžiama ristūną raginti vytiniu tik per strėnas ir nugarą. Vytinio ilgis neturi viršyti 125 cm. Draudžiamas betikslis, žiaurus vytinio naudojimas. Draudžiamas vytinio naudojimas kirtus finišo liniją.
249. Ristūnų lenktynėse pabalnotais ristūnais jokiais būdais privalo laikyti vytinį nuleistą žemyn ir naudoti jį saikingai, apsiribojant ristūno raginimu.
250. Draudžiama užleisti savo taką arba sudaryti palankią padėtį kitam dalyviui. Draudžiami ir kiti būdai, suteikiantys vadeliotojui pirmumo teisę. Tas ypatingai draudžiama vieno trenerio arba vieno šeimininko ristūnams.
251. Draudžiama:
- 251.1. vadeliotojų šūkavimai ir keiksmai;
  - 251.2. šoniniai smūgiai į ienas;
  - 251.3. staigus stabdymas, trukdantis užpakalyje važiuojantiems važiavimo dalyviams;
  - 251.4. pasyvus važiavimas nesiekiant laimėti;
  - 251.5. važiavimas zigzagais, trukdantis varžovams;
  - 251.6. neteisingas vytinio panaudojimas;
  - 251.7. pagalbos suteikimas kitiems važiuotojams, siekiant pagerinti jų padėtį take.

Šuoliavimas, bėgimas neteisinga risčia

252. Ristūnas diskvalifikuojamas ir jo prizinė vieta neužskaitoma šiais atvejais:
- 252.1. šuoliavo distancijoje daugiau kaip 2 kartus;
  - 252.2. šuoliavo distancijoje ilgiau kaip 100 m;
  - 252.3. bėgo neteisinga risčia daugiau kaip 100 m arba daugiau nei du kartus;
  - 252.4. finišo liniją kirto šuoliais.
- Teisėjų kolegija apie šiuos pažeidimus turi informuoti žiūrovus. Ginčytiniais atvejais peržiūrima fotonuotrauka arba videojuosta.
253. Ristūnui pereinant nuo risčios į šuolius, jeigu nebuvo padaryta daugiau kaip trys šuoliai, šuoliavimas nefiksuojamas. Bet kokioje amžiaus grupėje leidžiami ne daugiau kaip du šuoliavimo atvejai.

254. Jeigu ristūnas perėjo į šuolius, tai vadeliotojas privalo jį nukreipti prie išorinės tako pusės, netrukdydamas kitiems važiavimo dalyviams. Jeigu tai neįmanoma, būtina taip suvaldyti ristūną, kad nebūtų trukdoma kitiems važiavimo dalyviams, ir važiuoti tiesia linija nemažinant greičio. Ristūnui pradėjus šuoliuoti, draudžiama jį šiurkščiai tampyti vadelėmis.
255. Šuoliavimu taip pat laikoma, kuomet ristūnas šuoliuodamas nori laimėti erdvės, šuoliuodamas apie 50 m atkarpoje neatsilieka nuo kitų dalyvių.
256. Neteisinga risčia ristūnui fiksuojama, kuomet jis bėga eidine arba kitu neteisingu aliūru 100 m distancijos atkarpoje. Jeigu ristūnas neatsilieka nuo kitų dalyvių ir vadeliotojas jo nesulaiko, neteisinga risčia gali būti pripažinta ir trumpesnėje atkarpoje. Kaip neteisingos risčios faktas suprantamas dvitakčio ritmo sutrikimas, bėgant ristūnui greita risčia arba galūnių judėjimo sinchroniškumo sutrikimas.
257. Ristūnų, diskvalifikuotų už šuoliavimo skaičiaus viršijimą, šuoliavimą, neteisingą risčią, šuolius finiše, rezultatai fiksuojami su atitinkama žyma ir negali būti registruojami kaip absoliutūs žirgo rekordai.
258. Ristūnas, tris kartus iš eilės diskvalifikuotas už neteisingą risčią, šuoliavimo skaičiaus viršijimą ir šuoliavimą, negali būti užrašomas lenktynėms be kvalifikacinio važiavimo.
- 258.1. Ristūnas, nedalyvavęs lenktynėse ilgiau kaip 8 mėnesius iš eilės, negali būti užrašomas lenktynėms be kvalifikacinio važiavimo.

Lenktynių inventoriūs

259. Ristūnų lenktynėse naudojamus įvairių modelių lenktyninius vežimėlius privalo patvirtinti varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančios institucijos, nurodydamos, kad atsakomybė už jų kokybę tenka gamintojui arba vartotojui. Lenktyninių vežimėlių modeliai yra tvirtinami ir jų sąrašas skelbiamas varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančios institucijos nustatyta tvarka.
- 259.1. Vežimėlio plotis negali viršyti 165 cm;
- 259.2. Vežimėlio ratai privalo būti su apsauginiais diskais;
- 259.3. Privalomos dvi ienos;
- 259.4. Atstumas tarp šakių ir ratų – ne didesnis kaip 6 cm.
260. Ristūnų lenktynėse lenktyniniu vežimėliu, ne ilgesnį nei 125 cm ilgio ir tamsios spalvos vytinį privalo laikyti vertikaloje padėtyje arba atremtą į petį.
- 260.1. Draudžiama, per paskutinius distancijos 200 metrų suduoti žirgui daugiau kaip 7 kartus. Bet kokie pažeidimai, susiję su neleistinu raginimu, pavadžio ar vytinio naudojimu yra baudžiami atsižvelgiant į varžybų fondo dydį ir negali būti mažesni nei:
- 1 pažeidimas – 140 Lt;
- 2 pažeidimas – 280 Lt;
- 3 pažeidimas – 520Lt;
- ir/arba laikinas licencijos sustabdymas.
261. Nuo lenktynių starto iki finišo vadeliotojas privalo kojas laikyti įkišęs į vežimėlio kilpas.
262. Pavadžių su metaliniais priedais naudojimas turi būti reglamentuojamas atskiru Lietuvos ristūnų sporto sąjungos nutarimu.

263. Vadeliotojui ar jojikai, kuris nesilaiko šių taisyklių nuostatų dėl inventoriaus ir jo naudojimo, gali būti skiriama viena iš šių taisyklių 320 punkte numatytų nuobaudų. Prasižengus pakartotinai varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynės organizuojančios institucijos sprendimu jo turima licencija gali būti atimta.
264. Jeigu vadeliotojas, lenktyniaudamas distancijoje, muša vytiniu per lenktyninio vežimėlio ienas, jam neleidžiama vadelioti bent 4 kalendorines dienas.
265. Svėrimo prieš ir po lenktynių procedūrų metu, taip pat per lenktynes jodikas ar vadeliotojas privalo elgtis tinkamai.

Finišas

266. Klasifikavimas finiše atliekamas šių taisyklių nustatyta tvarka:
- 266.1. finišo teisėjas privalo žymėti, kokia tvarka finišo stulpą pasiekia devyni pirmieji žirgai. Klasifikavimas nustatomas pagal ristūno galvos padėtį bėgant pro finišo stulpą;
- 266.2. kai ristūnai pasiekia finišo stulpą, finišo teisėjas skelbia lenktynių rezultatą. Šis rezultatas gali būti tik pirminis tuose hipodromuose, kurie naudoja fotofinišą. Jis patikslinamas peržiūrėjus nuotrauką. Tokiu atveju užrašomas žodis „fotonuotrauka“;
- 266.3. finišo nuotrauka yra papildomas vertinimo elementas finišo teisėjui, kuris, remdamasis savo įgaliojimais ir kompetencija, vienintelis nusprendžia, kaip ją interpretuoti priimant sprendimą dėl ristūnų finišavimo eiliškumo;
- 266.4. *force majeure* atveju, kai nebuvo fotografuojama arba nuotrauka yra neįžiūrima, finišo teisėjas pateikia ristūnų klasifikaciją finiše, kuri buvo atlikta šių taisyklių nustatyta tvarka;
- 266.5. finišo teisėjas, gavęs nuotrauką, ją nagrinėja ir teikia komentarus dėl jos kokybės. Jis gali kreiptis į lenktynių komisarą (inspektorių) prašydamas skirti jam laiko nuotraukai komentuoti, bet ne ilgiau kaip 15 min., skaičiuojant nuo ristūno finišo fiksuoto laiko, nestabdant kitų lenktynių procedūrų;
- 266.6. pagal finišo teisėjo duomenis paskelbta klasifikacinė lentelė yra laikina. Galutinai ji patvirtinama tik atlikus svėrimo po lenktynių procedūrą.
267. Jeigu prizines vietas užėmusiems ristūnams skiriama arba nustatoma išmoka ar suma nuo dalyvių starto mokesčių ir jei, nesvarbu dėl kokios priežasties, nėra ristūno, užėmusio prizinę vietą, pinigai, skirti šiems ristūnams, sugrąžinami į lenktynių fondą arba rėmėjams. Priėmus sprendimą diskvalifikuoti pirmuoju atbėgusį ristūną, antrajam ristūnui atitenka teisė į prizą su sąlyga, kad nėra kito ristūno, parodžiusio tokį patį rezultatą.
268. Kartu finišavusiais ristūnais pripažįstami ristūnai, kurie prie finišo linijos atbėgo šalia vienas kito taip, kad teisėjas negali nuspręsti, kuris buvo pirmesnis. Jiems neleidžiama pakartoti bėgimo, o savininkai privalo pasidalinti prizą, įskaitant ir pinigus, skirtus už antrąją vietą. Šie ristūnai laikomi nugalėtojais.
269. Jeigu starto linija yra atitraukiama atsižvelgiant į laimėto prizo sumą arba į laimėtų sumų dydį, ristūnai laikomi laimėjusiais tik dalį sumos. Tokia pat tvarka taikoma ir skiriant vietas kartu finišavusiems ristūnams.

Lenktynių rezultatai

270. Oficialių lenktynių rezultatų patvirtinimo sąlygos:
- 270.1. nugalėtoju skelbiamas žirgas turi atitikti visas lenktynių sąlygas;
  - 270.2. jeigu vienas arba keli ristūnai neįvykdė visų nustatytų sąlygų, jie turi būti diskvalifikuojami, net jeigu jų klasifikacija finiše jiems nesuteikia teisės į jokią išmoką;
  - 270.3. jeigu nė vienas ristūnas neįvykdė ristūnų lenktynių sąlygų, lenktynes reikia pakartoti tą pačią dieną. Lenktynių teisėjams konstatavus, kad tai padaryti neįmanoma, lenktynės laikomos neįvykusiomis, o prizas grąžinamas į lenktynių fondą arba rėmėjams.
271. Pretenzija dėl ristūno atitikties visoms lenktynių sąlygoms, atsižvelgiant į konkretų atvejį, gali būti pateikiama iki signalo, skelbiančio svėrimo pabaigą, arba per 10 kalendorinių dienų po lenktynių. Ši pretenzija privalo būti išnagrinėta arba iki nurodyto signalo, arba kitą dieną po lenktynių.
272. Laikas, skirtas distancijos iki 4000 m lenktynėms, negali trukti ilgiau nei 15 min. po starto signalo. Praėjus šiam laikui, lenktynės nėra kartojamos, o prizas grąžta į lenktynių fondą arba rėmėjams.
273. Draudžiama leisti lenktyniauti ristūnui, nepajėgiam sėkmingai varžytis.
274. Draudžiama leisti lenktyniauti ristūnui, neketinant laimėti lenktynių.
275. Draudžiama nekovoti dėl paraiškoje nurodytos vietos finišo klasifikacinėje lentelėje.
276. Draudžiamas bet koks vadeliotojų ar jojikų tarpusavio bendravimas lenktynių metu, išskyrus tiesioginio pavojaus atvejį.
277. Lenktynės yra individualaus pobūdžio ir kiekvienas varžovas privalo asmeniškai kovoti dėl savo sėkmės ir įsteigtų atitinkamos vertės prizų nacionaline valiuta bei daiktinių prizų.
- 277.1. Prizų vertę nustato lenktynių organizavimo komitetas. Pagrindinė prizo vertė gali būti pavienių asmenų bei organizacijų įnašais padidinta.
  - 277.2. Kiekvieno prizo vertė turi būti skelbiama iki sudarant varžybų programą ir negali būti keičiama priklausomai nuo užrašytų arba dalyvaujančių žirgų skaičiaus.
  - 277.3. Prizinių vietų skaičius ir prizui skirtos piniginės lėšos paskirstomos (išskyrus tarptautinius prizus) priklausomai nuo važivime užrašytų žirgų skaičiaus.
    - 277.3.1. Dalyvaujant 7 ir mažiau žirgų, užėmusiam 1 vietą skiriama 50 proc., 2 vietą – 30 proc., 3 vietą – 20 proc. prizo vertės.
    - 277.3.2. Dalyvaujant 8–9 žirgams, užėmusiam 1 vietą skiriama 50 proc., 2 vietą – 25 proc., 3 vietą – 15 proc., 4 vietą – 10 proc. prizo vertės.
    - 277.3.3. Dalyvaujant 10 ir daugiau žirgų, užėmusiam 1 vietą skiriama 50 proc., 2 vietą – 25 proc., 3 vietą – 15 proc., 4 vietą – 6 proc., 5 vietą – 4 proc. prizo vertės.

Nugalėtojų ir prizininkų nustatymas

278. Visuose važivimuose laikas, per kurį įveikiama distancija, matuojamas chronometrais arba kita specialia aparatūra, fiksuojančia 0,1 sekundės tikslumu. Chronometrų arba kitos aparatūros tikslumas tikrinamas prieš lenktynių pradžią.
279. Važivimo greitis finiše fiksuojamas visų dalyvių. Atskirų hipodromo atkarpų (ketvirčių) ristūnų laikas fiksuojamas tik pagal važivimo lyderį. Greitis fiksuojamas kiekvienoje 500 m arba 400 m distancijos atkarpoje.

280. Lenktynių metu teisėjų kolegija kontroliuoja, kaip laikosi taisyklių važiavimo dalyviai, seka ir vertina ristūnų aliūrą, fiksuoja šuoliavimą, komentuoja lenktynių eigą, skelbia apie taisyklių pažeidimus ir dalyvių diskvalifikavimą.
281. Važiavimo pabaiga fiksuojama teisėjo signalu, kuomet pirmas ristūnas kerta finišo liniją.
282. Duomenys apie važiavimo prizininkus skelbiami tik gavus duomenis iš starto ir aikštės teisėjų, peržiūrėjus galimas pretenzijas. Visos pretenzijos, pasibaigus važiavimui, priimamos iš karto po finišo.
283. Pretenzijos nugalėtojams gali būti pareikštos jiems pažeidus važiavimo taisykles. Apie tai praneša aikštės teisėjui ristūnų savininkai, treneriai, vadeliotojai žodžiu arba telefonu tuojau pat pasibaigus važiavimui. Apie pareikštas pretenzijas skubiai informuojamas vyriausiasis varžybų teisėjas, kuris su teisėjų kolegija apsvarsto pretenziją ir priima sprendimą dėl prizinių vietų skyrimo.
284. Pretenziją teisėjų kolegijai gali pareikšti tik vadeliotojas – važiavimo dalyvis.
285. Lenktynių dalyvių, ristūnų savininkų arba kitų asmenų pareikštas pretenzijas dėl ristūnų pakeitimo, veisliškumo, amžiaus falsifikavimo ir t. t. teisėjų kolegija turi skubiai peržiūrėti. Jei pretenzijos pasitvirtina, ristūnas išbraukiamas iš lenktynių sąrašo, o kalti asmenys gali būti nustatyta tvarka nubausti.
286. Jei dėl taisyklių pažeidimo ristūnas diskvalifikuojamas, jo užimta vieta užskaitoma iš paskos finišavusiam, nepažeidusiam taisyklių lenktynių dalyviui. Diskvalifikuoto ristūno rezultatas negali būti įskaitomas kaip rekordas.
287. Jeigu viename važiavime du ristūnai, būdami priekyje, kerta finišo liniją vienu metu (galva į galvą), tai pirmos ir antros vietos prizų sumos dalijamos per pusę ir abiem dalyviams pripažįstama 1–2 vieta. Taip dalijamos prizinės sumos bei vietos ir antrą bei žemesnes vietas užėmusiems ristūnams, finišavusiems vienu metu.
288. Jeigu dėl pateisinamų priežasčių vienoje iš apmokamų vietų ristūnas nstartavo, prizinė suma lieka hipodromo – lenktynių organizatoriaus žinioje.

Rekordai ir jų registravimas

289. Registruojami Lietuvoje ir užsienio hipodromuose pasiekti rekordai. Registruojami tik ristūnų, turinčių nustatyta tvarka išduotus kilmės sertifikatus ir tapatybės nustatymo dokumentus (arklio pasus), rekordai.
290. Rekordai registruojami išbandant ristūnus pakinkytus vežimėliuose, lenktyniaujant standartinėse ne trumpesnėse kaip 1600 m. distancijose.
291. Rekordai, išbandant ristūnus, pakinkytus vežimėliuose, registruojami pagal ristūnų lytį, amžių ir išbandymo rūšį, pasiekti lenktyniaujant ristūnų grupėje ir pasiekti važiuojant vienam ristūnui, siekiant rekordo ir naudojant pagalbinį ristūną. Taip pat atskirai registruojami Lietuvos Respublikos rekordai vasaros ir žiemos lenktynėse.
292. Rekordai greičio išryškavimo distancijoje registruojami tik tuomet, jeigu jie viršija rekordą, pasiektą bendrame važiavime. Važiavimas greičiui išryškinti žiemą neleidžiamas.
293. Fiksuojant rekordą greičio išryškavimo distancijoje teisėjų kolegija surašo aktą, kuriame nurodoma pasiekto rekordo vieta, data, laikas, ristūno vardas, spalva, lytis, gimimo metai, veislė, gimimo vieta, ristūno laikytojas, važiavimo numeris, prizo pavadinimas, pagalbinių ristūnų vardai, vadeliotojo, vadeliuojusio ristūną, vardas ir pavardė, vadeliotojų, vadeliuojusių pagalbinius ristūnus, vardai ir pavardės, visos

distancijos greičio rezultatas, nurodant distancijos ketvirčių rezultatus, koks rekordas pagerintas, tako būklė ir meteorologinės sąlygos, tako ilgio matavimo aktas ir chronometrų patikrinimo aktas.

294. Rekordu gali būti pripažintas tik tas greitis, kuris pasiektas paraiškoje nurodytoje distancijoje ir užfiksuotas laiko matavimo prietaisais su padala iki 0,05 sekundės. Greitis, pasiektas atskirose distancijos atkarpose, neužskaitomas.
295. Absoliutus ristūno rekordas – tai jo geriausias rezultatas bet kurioje distancijoje, perskaičiuotas į laiką, per kurį žirgas įveikė 1000 m distanciją. Kilmės dokumentuose ir žinynuose fiksuojamas rekordinis greitis visose standartinėse distancijose, nurodant raidę „a“, jeigu pasiektas autostarto pagalba.

VIII. DOPINGO KONTROLĖ

296. Ristūnų, vadeliotųjų ir jodikų dopingo kontrolė atliekama šių taisyklių bei Europos Ristūnų Sąjungos (UET) reglamento nustatyta tvarka:
- 296.1. ristūnui, užregistruotam lenktynėms, nuo paraiškos pateikimo momento, net jei jis nelenktyniauja, negali būti skiriama uždrausta medžiaga. Jo audiniuose, kūno skysčiuose, išskyrose ir bet kurioje kūno dalyje negali būti jokios uždraustos medžiagos arba jokios kitos medžiagos, kuri pagal kilmę nesusijusi su normaliu, įprastu pašaru;
- 296.2. jeigu po paraiškos pateikimo ristūnui gydyti prireikia skirti uždraustą preparatą, treneris privalo deklaruoti ristūno pasitraukimą iš lenktynių ir pateikti veterinarinę pažymą;
- 296.3. nė treniruotėms registruoto ristūno, net jei jis neįrašytas į asmens, turinčio leidimą treniruoti, treniruojamų ristūnų sąrašą, nei atvežto iš kitos šalies ir laikinai laikomo arba treniruojamo Lietuvos Respublikoje siekiant dalyvauti šių taisyklių reglamentuojamose lenktynėse ristūno audiniuose, kūno skysčiuose, išskyrose arba bet kurioje kitoje kūno dalyje neturi būti jokios draudžiamos medžiagos, kurios buvimo nepateisina paskirto gydymo vaistų receptas;
- 296.4. nei vienas treniruojamas ristūnas, siekiantis dalyvauti šių taisyklių reglamentuojamose lenktynėse, negali tapti manipuliacijos krauju objektu;
- 296.5. kai ristūnas išbraukiamas iš asmens, turinčio leidimą treniruoti, treniruojamų ristūnų sąrašo, visa atsakomybė už skiriamų vaistų kontrolę tenka savininkui;
- 296.6. treneris, kuriam patikėta ristūno priežiūra, privalo tinkamai apsaugoti jį nuo šių taisyklių draudžiamų medžiagų skyrimo;
- 296.7. treneris turi būti susipažinęs ir su galimų gydymo būdų, taikomų ristūnams, pasekmėmis. Jis visiškai atsako už jo žinioje esančių ristūnų pašarą, gyvenimo ir laikymo sąlygas, apsaugą ir saugumą. Jis privalo eilės tvarka numeruoti kiekvieną receptą, susijusį su jam patikėtų ristūnų gydymu, ir juos bent dvylika mėnesių saugoti tam tikslui skirtame aplanke. Kontroliuojančios institucijos įgaliojimas asmuo turi teisę bet kada susipažinti su šiuo trenerio receptų aplanke;
- 296.8. varžybų teisėjai gali pradėti patys arba nurodyti vienam ar keliems kompetentingiems asmenims pradėti bet kurio ristūno, užregistruoto šioms lenktynėms, patikrinimą ir imtis būtinų priemonių, t. y. liepti ištirti audinių, kūno

- skysčių, išmatų ar kitų kūno dalių biologinius mėginius, laikantis Lietuvos Respublikoje galiojančių teisės aktų;
- 296.9. varžybų teisėjai ar kontroliuojančios institucijos atstovai privalo paimti teisės aktų numatytus biologinius ėminius visų žirgų, kurių elgsena prieš, per arba iš karto po lenktynių atrodė įtartina. Teisės aktų numatyti biologiniai ėminiai paimami ir tuo atveju, jei to prašo ristūno savininkas ar treneris;
- 296.10. visais tokiais atvejais treneriui nurodoma ristūną nedelsiant pristatyti tarnybai (asmeniui), atsakingai už biologinių ėminių paėmimą;
- 296.11. jeigu trenerio ar jo atstovo nebus ėminio paėmimo procedūros metu, jie negalės pateikti jokios pretenzijos dėl ėminio paėmimo teisėtumo;
- 296.12. jeigu treneris arba jo atstovas nepasirašo ėminio paėmimo protokolo, vis tiek laikoma, kad ėminio paėmimo procedūros buvo įformintos tinkamai;
- 296.13. ėminių paėmimas, jų laikymas ir tyrimas yra atliekami Lietuvos Respublikoje galiojančių teisės aktų nustatyta tvarka;
- 296.14. kiekvienas asmuo, lenktyniaujantis lenktynėse, turi būti susipažinęs su ristūnui skirtų preparatų veikimo pasekmėmis ir įsipareigoja leisti paimti ėminius dėl draudžiamų medžiagų, jų metabolitų, izomerų, ištyrimo arba padėti išaiškinti draudžiamo gydymo metodo skyrimą;
- 296.15. uždraustųjų medžiagų sąrašas sudaromas ir skelbiamas Lietuvos Respublikos teisės aktų ir tarptautinių susitarimų nustatyta tvarka;
- 296.16. asmuo, turintis leidimą vadelioti ar joti, negali į jam paskirtas patalpas hipodrome įnešti draudžiamų medžiagų, švirkštų arba kitų priemonių;
- 296.17. asmeniui, pažeidusiam 291.16 punkto nuostatas arba atsisakiusiam atlikti lenktynių teisėjų paskirtus testus dėl uždraustųjų medžiagų ar inventoriaus arba nesutikusiam leisti paimti paskirtų ėminių, gali būti skiriama viena iš šių taisyklių 320.1–320.2 punktuose numatytų nuobaudų. Asmuo, nepasirašęs dokumentų, patvirtinančių, kokiomis sąlygomis buvo paimtas ėminys, yra laikomas susipažinęs su ėminio procedūrų atlikimo tvarka.

IX. RISTŪNŲ TAPATYBĖS KONTROLĖ

297. Ristūno išorės požymiai ir jų aprašymas lydimojuose dokumentuose turi atitikti. Užfiksavus tokį neatitikimą visų su tuo susijusių aplinkybių patikrinimas yra būtinas.
298. Ristūnas, kurio išorės požymiai nesutampa su jo lydimoju dokumentu, kaip to reikalauja šios taisyklės ar Lietuvos Respublikoje galiojanti arklių veislininkystės pirminės apskaitos vykdymo tvarka, arba kitu panašiu dokumentu, kurį prieaugliui, gimusiam kitoje šalyje, išdavė oficiali institucija, yra diskvalifikuojamas ar laikinai nušalinamas. Šiuo atveju jo savininkas ir ristūnų augintojas privalo grąžinti visas sumas, kurias pastarieji buvo gavę.
299. Pretenzija dėl šių taisyklių 298 punkto nuostatų taikymo gali būti pateikta prieš lenktynes. Jeigu ši pretenzija nenagrinėjama prieš lenktynes, ji nagrinėjama kitą dieną po lenktynių.
300. Jeigu per apsirikimą arba dėl aplaidumo ristūnas lenktyniauja vietoj kito ristūno (netyčinis ristūno sukeitimas), jis yra diskvalifikuojamas, o jo savininkas ir ristūnų augintojas privalo grąžinti visas pinigų sumas, kurias pastarieji buvo gavę.

- 300.1. Tyčinis ristūno sukeitimas ir jo pasekmės:
- 300.2. jeigu dėl apgavikiškų tikslų ristūnas yra užregistruojamas lenktyniauti kitu vardu arba bėga vietoj kito ristūno, arba jo kilmės pažymėjimas ar lydymasis dokumentas yra suklastoti, jis – diskvalifikuojamas. Jeigu tuo pačiu tikslu ristūno kilmės pažymėjimas arba tapatybės dokumentas (arklio pasas) buvo panaudoti kitam ristūnui, pastarasis taip pat diskvalifikuojamas;
- 300.3. žirgo, dalyvavusio lenktynėse apgavystės būdu, savininkas ir augintojas privalo gražinti visas tose lenktynėse laimėtas ar gautas pinigų sumas;
- 300.4. asmenims, dalyvavusiesiems sukeičiant ristūną, atimamos šios teisės:
  - 300.4.1. teikti paraišką lenktyniauti;
  - 300.4.2. treniruoti arba būti bet kurio ristūno vadeliotoju ar raiteliu;
  - 300.4.3. gauti tiesiogiai arba netiesiogiai bet kokį prizą, išmoką ar premiją;
  - 300.4.4. būti svėrimo patalpose ir treniruočių aikštynuose, priklausančiuose lenktynės organizuojančioms bendrovėms;
- 300.5. pretenzija dėl tyčinio ristūno pakeitimo gali būti pateikta iki lenktynių pradžios. Jeigu ši pretenzija nebus išnagrinėta iki lenktynių pradžios, ji nagrinėjama kitą dieną po lenktynių.

X. TEISĖJAI, ORGANIZATORIAI, KONTROLIUOJANTI INSTITUCIJA, KOMISIJOS, PRETENZIJOS, BAUDOS

Teisėjų kolegija ir jos narių teisės bei pareigos

301. Siekiant užtikrinti žirgų lenktynių pravedimą laikantis šių taisyklių reikalavimų, teisėjų kolegija sudaroma ne mažiau kaip iš trijų asmenų. Rekomenduojama tokia teisėjų kolegijos sudėtis: vyriausiasis teisėjas, vyriausiojo teisėjo pavaduotojas, teisėjas laikininkas, teisėjas sekretorius, starto teisėjas, aikštės teisėjas (stiuartas), hipodromo administracijos atstovas, teisėjas ir kiti. Lenktynių metu teisėjų kolegijai gali būti priskiriamas papildomas personalas: budintis medicinos darbuotojas, budintis veterinarijos gydytojas ir kiti.
302. Vyriausiasis teisėjas – teisėjų kolegijos pirmininkas, kuris:
  - 302.1. užtikrina griežtą taisyklių laikymąsi varžybų – bandymų (konkursų) ir lenktynių metu;
  - 302.2. vadovauja ir duoda nurodymus teisėjų kolegijai ir jai priskirtam personalui;
  - 302.3. pasirašo varžybų – bandymų (konkursų) ir lenktynių pirminius dokumentus ir protokolą;
  - 302.4. tvirtina duomenis apie prizinių vietų paskirstymą, ristūnų išbraukimą iš programos, vadeliotojų pasikeitimus, duomenis totalizatoriui;
  - 302.5. priima iš varžybų – bandymų (konkursų) ir lenktynių dalyvių, techninio personalo, teisėjų kolegijos narių pretenzijas ir paaiškinimus dėl taisyklių pažeidimų.
303. Vyriausiasis teisėjas taip pat turi teisę:
  - 303.1. lenktynių dieną išbraukti ristūnus iš lenktynių dalyvių sąrašų budinčiojo veterinarijos gydytojo arba starto teisėjo teikimu esant kinkinio, pakinktų, kaustymo defektams, kurių iki važiavimo negalima pašalinti, taip pat išvažiavus į startą

- vadeliotojui, neįrašytam į programą arba važiuojančiam važiavime, kuriame jis neįrašytas, neišvažiavus iš tako po perspėjimo, išvažiavus į startą neblaiviam;
- 303.2. kviesti į teisėjų kolegiją pažeidusius taisykles vadeliotojus ir gauti iš jų paaiškinimus;
- 303.3. nesėkmingo starto atveju grąžinti ristūnus pakartotinam startui varpo dūžiais, per radiją arba kitais signalais;
- 303.4. nušalinti teisėjų kolegijos narius neatlikus jiems pavestų užduočių;
- 303.5. medicinos darbuotojų teikimu pašalinti iš tos dienos lenktynių techninius darbuotojus, vadeliotojus, teisėjus.
304. Vyriausiojo teisėjo pavaduotojas:
- 304.1. tvarko lenktynių protokolų knygą;
- 304.2. kontroliuoja taisyklių laikymąsi ristūnų apšilimo ir lenktynių metu, užtikrina ryšį su aptarnaujančiais ir techniniais darbuotojais, fiksuoja ristūnų finišavimo eiliškumą.
305. Teisėjas laikininkas atsako už sklandų chronometrų arba kitos laiko matavimo aparatūros darbą, fiksuoja rezultatus distancijos ketvirčiuose (pagal pirmaujantį ristūną) ir kiekvieno ristūno rezultatą finiše.
306. Teisėjas sekretorius:
- 306.1. tvarko pirminę rezultatų apskaitą;
- 306.2. dalyvauja identifikuojant dalyvaujančius lenktynėse ristūnus, patikrina vadeliotojų licencijas.
307. Starto teisėjas:
- 307.1. kontroliuoja vadeliotojų su ristūnais prisistatymo į startą eigą, ar teisingai pritvirtinti numeriai;
- 307.2. duoda nurodymus išrikiuojant ristūnus, šiurkščiai pažeidus taisykles, atsiradus grėsmei kitų vadeliotojų ir ristūnų saugumui, turi teisę neleisti prasikaltusiam vadeliotojui su ristūnu startuoti.
308. Aikštės teisėjas (stiuartas):
- 308.1. tikrina, ar tvarkingi pakinktai;
- 308.2. užtikrina dalyvių saugų įvažiavimą ir išvažiavimą iš hipodromo tako;
- 308.3. kontroliuoja ristūnų apšilimo eigą;
- 308.4. duoda komandą nedalyvaujantiems važiavime dalyviams išvažiuoti iš lenktynių tako;
- 308.5. aiškinasi nelaimingų atsitikimų priežastis, registruoja vadeliotojų ir trenerių pareikštas pretenzijas apie taisyklių pažeidimus ir nedelsdamas apie tai informuoja vyriausiąjį varžybų teisėją.
309. Hipodromo administracijos atstovas:
- 309.1. stebi žirgų apšilimo eigą, užtikrina ryšį tarp teisėjų kolegijos narių ir žiūrovų;
- 309.2. organizuoja tako paruošimą prieš lenktynes ir jo priežiūrą lenktynių metu;
- 309.3. tikrina ryšio techninių priemonių patikimumą;
- 309.4. kartu su teisėjų kolegija sprendžia visus ūkinius klausimus, prižiūri tvarką hipodromo teritorijoje.
310. Teisėjas:
- 310.1. lenktynių metu kontroliuoja ristūnų taisyklingos risčios aliūrą, praneša vyriausiajam teisėjui apie šuolius, šuoliavimą, neteisingą risčią;
- 310.2. kontroliuoja, kaip lenktynių dalyviai laikosi taisyklių reikalavimų, apie pastebėtus trūkumus praneša vyriausiajam teisėjui.

311. Budintysis veterinarijos gydytojas:
- 311.1. stebi ristūnų sveikatos būklę, suteikia būtiną pagalbą traumų ir netikėtų susirgimų atvejais, esant reikalui, pristato vyriausiajam teisėjui raštišką pranešimą, kurių ristūnų negalima leisti startuoti;
  - 311.2. tikrina, ar ristūnai tinkamai pakaustyti, vadovauja budinčio kalvio darbui;
  - 311.3. dalyvauja identifikuojant ristūnus, nustatant jų amžių;
  - 311.4. fiksuoja žiaurais elgesio su ristūnais atvejus ir apie tai praneša varžybų vyriausiajam teisėjui;
  - 311.5. dalyvauja paimant ristūnų kraują dopingo kontrolei bei surašant kraujo paėmimo aktą.
312. Budintysis medicinos darbuotojas:
- 312.1. teikia pirmąją medicinos pagalbą vadeliotojams, personalui ar žiūrovams;
  - 312.2. vyriausiojo teisėjo nurodymu arba savo iniciatyva atlieka lenktynių personalo ir vadeliotojų narkologinę kontrolę;
  - 312.3. teikia vyriausiajam teisėjui pranešimą, kuriame nurodoma, kurie vadeliotojai dėl sveikatos būklės negali dalyvauti lenktynėse.

Lenktynių rezultatų apskaita ir atskaitomybė

313. Lenktynių rezultatai fiksuojami protokole, kuriame greta pasiekto rezultato surašomi visi taisyklių pažeidimai, dėl kurių dalyviai buvo diskvalifikuoti (pavyzdžiui: šuoliai finiše (š. f.), šuoliavimas (š.), neteisinga risčia (n. r.), viršytas šuolių skaičius (v. š. s.). Taip pat fiksuojamas distancijos nebaigimas arba kai ristūnas liko starte. Protokolo pradžioje nurodoma tako būklė, lauko temperatūra, vėjo kryptis, jėga ir krituliai. Protokolą ir oficialią lenktynių programą pasirašo vyriausiasis varžybų teisėjas, sekretorius, hipodromo atstovas.
314. Vienas lenktynių protokolo egzempliorius pateikiamas lenktynės organizuojančiai institucijai.
315. Kiekvienų metų pabaigoje varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynės organizuojanti institucija sudaro kiekvieno startavusio lenktynėse ristūno kortelę, taip pat startavusių lenktynėse ristūnų rezultatų suvestinę. Šių dokumentų pagrindu daromos žymos ristūnų kilmės sertifikatuose, nurodant, kiek kartų ristūnas startavo, kiek kartų laimėjo pirmą, antrą ir trečią vietas, geriausią metų rezultatą.
316. Pasibaigus ristūnų varžybų – bandymų (konkursų) ir lenktynių ciklui, kai kumelės pervedamos į pagrindinę bandą, o eržilams sulaukus 12 metų arba anksčiau, į kilmės pažymėjimus įrašomas absoliutus greičio rekordas, nurodant distanciją, kurioje jis pasiektas.
317. Visi įrašai žirgų kilmės sertifikatuose apie išbandymo rezultatus turi būti patvirtinti varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynės organizuojančios institucijos atsakingo darbuotojo parašu ir antspaudu. Visų kitų asmenų padaryti įrašai žirgų kilmės sertifikatuose negalioja.
318. Kaip laikomasi šių taisyklių nuostatų, kontroliuoja Lietuvos ristūnų sporto sąjunga.
319. Lenktynių teisėjai ir organizatoriai yra asmenys, kuriems šių taisyklių nustatyta tvarka suteikta teisė organizuoti lenktynes ar jose teisėjauti.

320. Importuotų ristūnų vertinimo komisiją ir Ristūnų varžybų – bandymų (konkursų) ir lenktynių apeliacinę komisiją sudaro bei jų darbo reglamentą tvirtina Lietuvos ristūnų sporto sąjunga.
321. Remiantis šių taisyklių nuostatomis, teisę pareikšti pretenziją turi treneris ir ristūno savininkas.
322. Pretenzijų padavimo terminai:
- 322.1. prieš lenktynes ne vėliau kaip 30 min. iki lenktynių pradžios – pretenzijos dėl distancijos atstumo;
  - 322.2. kol jojikas, kurio svoris yra ginčijamas, paliks svėrimo patalpą – pretenzijos dėl svorio tikslumo;
  - 322.3. iki signalo, pranešančio svėrimo prieš lenktynes procedūros pabaigą, – pretenzijos dėl:
    - 322.3.1. leidimo startuoti ristūnui, dėl kurio nebuvo atlikti deklaravimo, patvirtinimo ir pasirodymo formalumai, terminų ir sąlygų;
    - 322.3.2. jojiko nepasisvėrimo prieš lenktynes;
    - 322.3.3. ristūno, kurio vadeliotojas ar jojikas uždraustais būdais trukdė varžovams lenktynių metu;
    - 322.3.4. distancijos atstumo;
    - 322.3.5. jojikų, neprisistatančių svertis po lenktynių arba nusėdusių nuo ristūnų prieš atvykstant į lenktynių teisėjų nurodytą vietą;
  - 322.4. prieš lenktynes iki signalo, pranešančio svėrimo prieš lenktynes procedūros pabaigą, – pretenzijos dėl:
    - 322.4.1. uždraustų preparatų vartojimo;
    - 322.4.2. ristūno dalyvavimo lenktynėse po to, kai atsiranda *force majeure* aplinkybės;
  - 322.5. prieš lenktynes ir po lenktynių – pretenzijos dėl:
    - 322.5.1. netyčinio ristūnų apkeitimo arba apkeitimo dėl aplaidumo;
    - 322.5.2. tyčinio ristūnų apkeitimo, esant 296 punkte numatytoms aplinkybėms.
323. Apeliacinių skundų priėmimo ir pateikimo, taip pat nagrinėjimo tvarką nustato Lietuvos ristūnų sporto sąjunga.
324. Už šių taisyklių nesilaikymą gali būti skiriama viena iš šių nuobaudų:
- 324.1. įspėjimas;
  - 324.2. bauda;
  - 324.3. pašalinimas iki naujo sprendimo priėmimo iš patalpų, skirtų sverti;
  - 324.4. laikinas pašalinimas iš varžybų organizatoriams priklausančių treniruočių aikštynų;
  - 324.5. pašalinimas iš varžybų – bandymų (konkursų) ir lenktynių.
325. Įspėjimas pareiškiamas žodžiu arba raštu. Jei po žodinio įspėjimo asmuo ir toliau nesilaiko numatytų reikalavimų, jam skiriama bauda, išskyrus šiose taisyklėse numatytas išimtis, kai bauda gali būti skiriama be išankstinio įspėjimo. Paskirta bauda privalo būti sumokėta iki artimiausių lenktynių.
326. Baudų dydžius ir jų skyrimo bei sumokėjimo tvarką reglamentuoja varžybas – bandymus (konkursus) ir lenktynes organizuojančių institucijų priimti teisės aktai.
327. Teisę skirti 325 punkte įtvirtintas nuobaudas turi vyriausiasis teisėjas. Kitos nuobaudos skiriamos tik kompetentingų institucijų šiose taisyklėse numatytais atvejais. Sprendimai dėl paskirtos nuobaudos gali būti skundžiami Ristūnų varžybų – bandymų (konkursų) ir lenktynių apeliacinei komisijai.

Arbitražinė komisija

328. Arbitražinės komisijos nariai skiriami Lietuvos ristūnų sporto sąjungos (LRSS) Visuotinio narių susirinkimo nustatytam (3-5 metų) laikotarpiui;
329. Arbitražinė komisija balsavimo būdu išrenka savo vadovą ir teikia siūlymą Lietuvos ristūnų sporto sąjungos visuotiniam narių susirinkimui;
330. Arbitražinė komisija svarsto visus klausimus, susijusius su varžybų teisėjų kolegijos sprendimais, veiksmais bei nusižengimais. Arbitražinės komisijos sprendimai yra galutiniai ir neskundžiami.
331. Arbitražinė komisija, vadovaudamasi reglamentu, gali skirti varžybų teisėjams nuobaudas, licenzijos suspendavimą terminuotam laikotarpiui, licenzijos anuliavimą visam laikui.
332. Arbitražinė komisija kontroliuojama Lietuvos ristūnų sporto sąjungos Visuotinio narių susirinkimo.
333. Arbitražinės komisijos bei varžybų teisėjų kolegijos nuostatai yra tvirtinami atskiru Lietuvos ristūnų sporto sąjungos nutarimu.

XI. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

334. Šios taisyklės keičiamos Lietuvos ristūnų sporto sąjungos Visuotinio narių susirinkimo sprendimu ir skelbiamos internetiniame puslapyje adresu www.ristunai.lt